

FORSVARET
For alt vi har. Og alt vi er.

ÅRGANG 76 - UTGAVE 2/2023 - HEIMEVERNSBLADET UTGIS AV KOMMUNIKASJONSSEKSJONEN I HEIMEVERNET

HEIMEVERNET

KRIGENS PÅVIRKNING

HV-soldat, politiker, student og kommisjonsmedlem Benedicte Røvik er ikke i tvil: Ukraina trenger all vår støtte!

SIDE 16

Skarpskytter i Ukraina

SIDE 12

Forskjellen mellom liv og død

SIDE 26

Moderne krigføring

SIDE 42

FOTBALL, FAMILIEN OG FORSVARET: MØT DEN NYE HV-SJEFEN

Den nye heimevernssjefen er midtbanespilleren som leder laget.
– Jeg liker å være tilstede der det skjer.

TEKST: Karen Gjetrang FOTO: Ove Ronny Haraldsen

Generalmajor Frode Ommundsen (55) trives godt med å balansere både familielivet, fotballinteressen og jobben. Med en jobb som fortar mye tid borte fra hjemmet, er han glad for at han har en støttende familie i ryggen.

– De jobbene jeg har hatt gjør at livet mitt har vært mye på jobb. Den blir en stor del av livet - spesielt når man pendler. Jobben har blitt en stor del av identiteten min.

Dagene kan fort bli lange, og han opplever fra tid til annen at arbeidsuken blir syv dager lang.

– Jeg prøver å være til stede når jeg kommer hjem og tar av meg uniformen.

EN GANSKE VANLIG MANN

Sjefen for Heimevernet forteller at han lever et ganske vanlig liv med familie, hytte, venner, trening og ikke minst: fotball.

– Jeg er over snittet interessert i fotball, smiler han.

Frode Ommundsen har selv spilt fotball på hobbybasis fra han var ung til han ble godt voksen.

– Det var ikke før jeg ble femti at jeg endelig fant ut at hverken knær eller bein holdt godt nok til å fortsette, men jeg er veldig fascinert av sporten.

For Ommundsen startet fotballhobbyen i forsvar, før han ble en defensiv midtbanespiller. Midt i laget er der han trives best.

– Hvor trives du best i et militært lag?

– I et militært lag ender jeg ofte opp som en slags lagkaptein, men sannsynligvis i samme posisjon som på fotballbanen. I midten.

– Det å få lede Heimevernet er noe av det aller største man kan få lov til å oppleve som militær sjef. Og at jeg får lov til det, er jeg svært glad for.

INTERESSE FOR HEIMEVERNSSOLDATEN

Heimevernets nye sjef får stadig høre at han er god

på å lytte og genuint interessert i andre mennesker.

– Jeg lytter ikke fordi jeg føler at jeg må, men fordi jeg er slik som person. Jeg har en egen glede i å høre om hva andre er interessert i.

Han forteller at dette er noe som gjør Heimevernet til en ekstra spennende organisasjon.

– Heimevernssoldatene skal i hvert fall vite at jeg er veldig interessert i det de holder på med.

KAMERATGJENG

Frode Ommundsen ble tidlig introdusert for Heimevernet. Allerede da han var rundt ti år gammel ble han med faren sin for å se hva han gjorde på heimevernssøvelse.

– Mitt første møte med Heimevernet husker jeg veldig godt. Jeg var med min far på årlig trening i Østmarka heimevernsområde i Oslo. Han var ikke akkurat den ivrigste heimevernssoldaten, ler han.

Hvert år la faren akademikerjobben vekk i en uke for å være bilmekaniker i Heimevernet.

– Jeg husker det mer som en kameratgjeng som møttes. Det var Heimevernet på 70-tallet. Det var en gjeng som drev med helt andre ting til daglig, men skrudde på biler da de var inne i Heimevernet.

HV BESTÅR AV ALLE

Det neste møtet med Heimevernet fikk han gjennom sin tid i Hæren. Samarbeidet med Nord-Hålogaland heimevernsdistrikt 16 og Finnmark heimevernsdistrikt 17 gjorde inntrykk på Frode Ommundsen.

Nå gleder han seg til å bli kjent med resten av Heimevernet.

– Dere gjør en fantastisk jobb. Nasjonen trenger Heimevernet og Heimevernet består av alle. Sammen skal vi klare å utvikle oss til å bli enda bedre.

Nysgjerrig på hvilke tanker Frode Ommundsen har om å lede Heimevernet fremover? Les lederen på neste side.

ENGASJERT

Allerede før Frode Ommundsen ble sjef Heimevernet møtte han heimevernssoldater på trening.

Frode Ommundsen
Sjef Heimevernet

Kjære HV-soldater

I løpet av de tre månedene som har gått siden jeg tiltrådte som ny sjef for Heimevernet, er det flere ting som har gjort inntrykk. I vår deltok jeg da landsrådet hadde sitt møte på Garnisonen i Porsanger. Det er et godt samarbeid mellom Heimevernet og de sivile organisasjonene. Dette samarbeidet skal vedlikeholdes og utvikles fremover for å møte de oppgavene vi skal løse.

Jeg har også latt meg imponere over våre soldater, befal og offiserer. I mitt første oppdrag som sjef fikk jeg være med på Landsskytterstevnet på Voss. Der så jeg dedikerte og løsningsorienterte soldater som viste en fantastisk evne og vilje til å løse oppdraget de hadde fått. Noen uker senere så jeg det igjen da ekstremværet «Hans» skylte inn over Østlandet. Da bistandsanmodningen kom var vi forberedt og de første av dere var raskt på plass for å sikre verdier og begrense ødeleggelsene. Jeg er sikker på at jeg ville funnet igjen denne viljen til å bidra i hvilket som helst HV-distrikt, HV-område og innsatsstyrke i resten av landet. Denne «forsvarsviljen» forsikrer meg om at HV-soldaten også vil være blant de første til å møte om landet vårt skulle bli utfordret. En av mine forgjengere uttalte at å være sjef for Heimevernet er én av de beste jobbene du kan ha i Forsvaret. Nå vet jeg han hadde rett.

HV-bladet du sitter med i hendene er i stor grad viet krigen i Ukraina og på hvilken måte den har påvirket Heimevernet og resten av Forsvaret. Det er gått ett og et halvt år siden krigsutbruddet og krigen preger fremdeles norsk og europeisk sikkerhetspolitikk. NATO er utvidet med Finland som nytt medlemsland og et svensk medlemskap er nært forestående. Dette vitner om et mer utrygt Europa, men også et Europa som evner å stå samlet mot urett. Norge bidrar tungt i den ukrainske frihetskampen. Siden februar 2022 har Norge støttet landet humanitært, sivilt og militært. Heimevernet bidrar formidabelt med å utdanne ukrainske soldater både i Storbritannia og Trøndelag. Oppdraget har satt Heimevernet ettertrykkelig på kartet og flere ser nå betydningen av å ha en reserviststruktur med en unik blanding av sivil og militær kompetanse. Heimevernet har

tatt dette oppdraget på vegne av Forsvaret, fordi vi har den rette kompetansen og volumet av mennesker som kreves for å stå i det over tid.

Tilbakemeldingene fra ukrainerne som har fått utdanning av oss er udelt positive og våre instruktører melder tilbake at dette er et meningsfullt og givende oppdrag. Som sjef er jeg stolt over den innsatsen og offerviljen våre soldater viser for å hjelpe et krigsherjet folk med å forsvare landet sitt. Oppdraget gir også merverdi for våre områder og innsatsstyrker. Når instruktørene kommer hjem tilfører de sine avdelinger ny og viktig kompetanse.

I vår la forsvarssjefen frem sitt fagmilitære råd. I samme tidsrom forelå også rådene fra både Forsvarskommissjonen og Totalberedskapskommisjonen. Alle disse tre peker på et behov for å styrke Forsvaret totalt sett. Jeg er spesielt tilfreds med forsvarssjefens ønske om at områdestrukturen i Heimevernet bør styrkes. Områdestrukturen er vårt arvesølv og garantisten for at vi kan være overalt – alltid. Soldatene er Heimevernets fremste kampvåpen og befolkningen skal føle trygghet i at våre kvinner og menn er trent og utstyrt for å løse de oppdragene de blir pålagt. I det fagmilitære rådet blir også Heimevernet pekt på for å koordinere frivilligheten i Norge. I krise og krig vet vi at mange frivillige vil melde seg til tjeneste. Dette systemet må forberedes og bygges i fredstid og her vil samarbeidet med frivillige organisasjoner bli viktig.

Langtidsplanen for Forsvaret vedtas av politikerne neste år. Den vil berede grunnen for hvordan Heimevernet vil utvikle seg. Vi er på rett veg og min viktigste oppgave blir å bygge videre på det arbeidet som er lagt ned av mine forgjengere. Vi skal synliggjøre vår militære rolle, men også bidra i fredstid.

Det er et privilegium å få muligheten til å lede et heimevern med stor relevans for den totale beredskapen i Norge. Jeg er stolt over hva dere legger ned av innsats og hva vi får til sammen.

Overalt – Alltid

REDAKSJONEN

Ansvarlig redaktør:

Brigader Morten Eggen, NK/stabs sjef HV

Redaktør:

Rådgiver Siv Iren Brænd

Grafisk design:

Tore Ellingsen og Helene Sofie Thorkildsen

PRESSE OG INFORMASJON I HEIMEVERNET

Fungerende kommunikasjonssjef HV:

Rådgiver Stein Cato Nybakken

Combat media team 1:

Seniorkonsulent Tore Ellingsen

Spesialist Karen Gjetrang

Combat media team 2:

Kaptein Rune Haarstad

Spesialist Kristian Kapelrud

Combat media team 3:

Kvartermester Ingvild Ekrol

Spesialist Helene Sofie Thorkildsen

Media- og kommunikasjonssoldat:

Flysoldat Ine Hagen

Flysoldat Nicolai Holth

Flysoldat Theodor Lundby Eilertsen

TIPS OSS

Siv Iren Brænd

Telefon: 40028135

Epost: sbrand@mil.no

Heimevernsbladet

Postboks 393 Terningmoen

2403 Elverum

forsvaret.no/hv

TRYKK

Aksell AS

Bladet ble sendt til trykk 25. august 2023

OPPLAG

45550

FORSIDEN

Benedicte Røvik er politiker, HV-soldat og studerer rettsvitenskap. I over to år har hun tatt et dypdykk ned i det norske Forsvaret. Hun har reist land og strand rundt, blitt kjent med avdelinger, folk, styrker og svakheter. Det har resultert i historiens sjettede norske forsvarskommisjon, hun og resten av medlemmene i kommisjonen er ikke i tvil: Nå er det alvor!

Foto: Helene Sofie Thorkildsen

FØLG OSS PÅ

Hvordan har krigen i Ukraina påvirket Forsvaret og Heimevernet? Se tidslinjen fra da Russland gikk til angrep på Ukraina 24. februar 2022 frem til i dag.

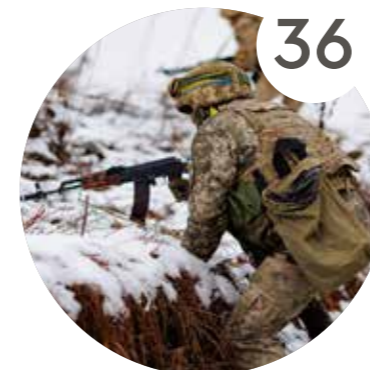
I Trøndelag får ukrainske soldater lagførerkurs og opptrening innen sanitet og skarpskyting. «Veterok» er en av dem.

HV-soldat Marie Brudevold har målt pulsen på Interflex: «I all elendighet er det noe vakert med det at helt vanlige folk, med mer eller mindre militær erfaring, velger å sette sitt eget liv på pause og kommer sammen for å gjøre en ekstraordinær innsats for å hjelpe andre helt vanlige folk med mer eller mindre militær erfaring.»

Benedicte Røvik er politiker, kommisjonsmedlem, student og soldat. Føy også til adjektivet engasjert og da særlig i saker som omhandler klima og miljø, skole og utdanning, sikkerhetspolitikk og forsvarspolitik. – Ukraina trenger all vår støtte enten det er våpen eller opplæring av ukrainske soldater i regi av HV-instruktører, som gjør en uvurderlig innsats gjennom operasjon Interflex og operasjon Gungne, mener Benedicte. Hun forteller at krigen går inn på henne.

I februar og mars 2022 meldte titusener av mennesker seg til det ukrainske Forsvaret; klare til å gripe våpen. De følte på et sjokk og sinne de første dagene av invasjonen og mange tok et valg uten å nøle. Felles var et innbitt ønske om å slå fienden tilbake.

INNHold

02 NYTT I HV

Ny sjef for Heimevernet

04 LEDER

Sjef Heimevernets ord

08 AKTUELT

Stort og smått fra HV-Norge

22 TILBAKE MED NY LÆRDOM

Operasjon Interflex

32 DET UKRAINSKE «HEIMEVERNET»

Hvem er de og hvordan opererer de?

40 SIVILE BITER FRA SEG

Ledere, arbeidere, studenter og popstjerner

42 TEKNOLOGI I KRIG

Moderne krigføring

46 PÅVIRKET?

Krigen i Ukraina

48 NY MOTIVASJON

Økte søker tall

50 FORSVARER LANDET FRIVILLIG

1000 prosent økning

52 KRIGEN ER NÆR

Opptrening av ukrainske soldater i Trøndelag

54 UTDANNING

Viktigere enn noen gang

56 HV-SKOLEN 75 ÅR

Kulturbærer og utvikler

58 SAMARBEID

Norge og Sverige

NYTT OG FAST HOVEDVERNEOMBUD

TEKST OG FOTO: Karen Gjetrang

Heimevernsstaben har tatt nye grep for å få satt fokus på vernetjenesten i Heimevernet. Nå tar Esten Grafsrønningen fatt på arbeidet som hovedverneombud i en hundre prosent stilling.

Forsvaret har de siste årene fått inn flere varslingssaker. Den nye stillingen blir derfor også en viktig ressurs i dette arbeidet.

– Skal Forsvaret oppnå troverdighet må det ryddes opp. Generalmajor Elisabeth Michelsen og gruppen som utvikler etiske normer i Forsvaret gjør en viktig jobb for fremtiden, sier Grafsrønningen.

– Viktig blir også ledere som skal følge opp de etiske normene. Forsvaret kan ikke la personer som ikke følger etiske normer og som har krenkende adferd slippe unna uten at det får konsekvenser, legger han til.

Stillingen skal favne om alle i Heimevernet, både fast ansatte, soldater inne til førstegangstjeneste samt alle i styrkestrukturen.

Hva betyr den nye stillingen for områdesoldatene?

– De kan bruke meg som en støtte og en veileder innenfor vernetjenesten i utførelsen av øving, trening og oppdrag.

Vil vi merke endring?

–Jeg håper det. Nå har vi litt mer muligheter. Jeg har en plan om å besøke alle distriktene, gjerne i forbindelse med årlig trening, sier Grafsrønningen.

Hovedverneombudet skal passe på og følge opp at arbeidsmiljøloven som omfatter det psykososiale og det fysiske arbeidsmiljøet samt de bestemmelser som omhandler fagfeltet utgitt av Forsvaret blir fulgt.

NY SJEFSSERSJANT I HV

TEKST OG FOTO: Karen Gjetrang

Heimevernets nye sjefssersjant, Morten Fosland, forteller at han nå har blitt moden nok som militær til å forstå at Heimevernet er det mest omfattende man kan jobbe med.

– Noe av det som gjør Heimevernet spennende er hvor stort det er og hvor mange mennesker det er i organisasjonen. Heimevernet er overalt.

Fosland har mye erfaring med å jobbe som sjefssersjant. Han hadde tjeneste ved Security Assistance Group – Ukraine (SAG-U) i Tyskland. Der jobbet han med å koordinere forflytning, vedlikehold, utdanning og trening til det ukrainske forsvaret.

Før dette var han sjefssersjant for operasjoner i Forsvarsstaben, og før det i Brigade Nord.

Men nå vil han helst være i Heimevernet.

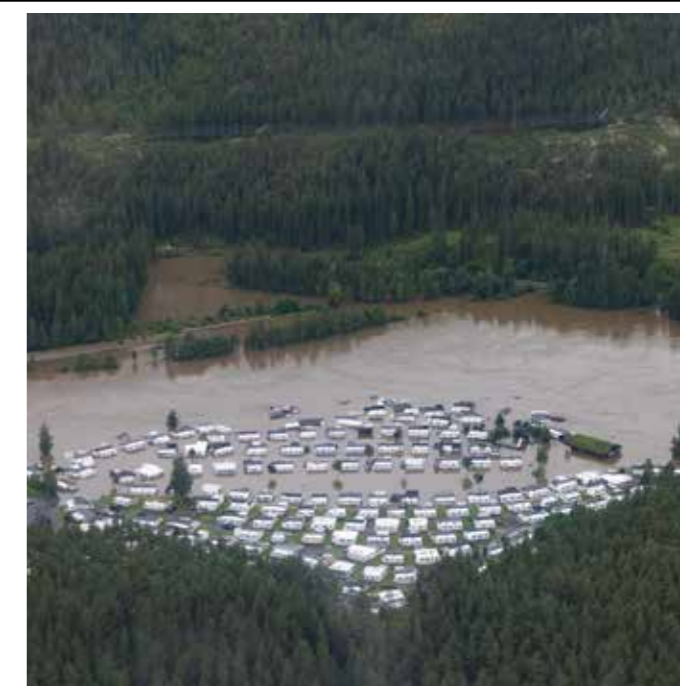
– Jeg kan ikke tenke meg et mer interessant eller spennende sted å tjenestegjøre akkurat nå, forteller Fosland.

Han trives godt i rollen som sjefssersjant og sier at det gir muligheter for å treffe folk og fokusere på det som er viktigst for dem.

– Jeg ønsker å hjelpe til slik at områdetreningene er så trygge, relevante og realistiske som overhodet mulig. Det tror jeg kan øke verdien av å være i Heimevernet for den enkelte HV-soldaten.

– Det handler om kompetanse, forståelse og å få lov til å bli så god man kan, understreker Fosland.

Visste du at... Heimevernet har egne nettsider? Sjekk ut forsvaret.no/hv

FORLOT PANNEKAKERØRA

TEKST: Helene Sofie Thorkildsen FOTO: Theodor Eilertsen og Kim Atle Kleven

Ekstremværet «Hans» har påvirket tusenvis av mennesker og forårsaket stor skade. På kort varsel forlot over 140 heimevernssoldater sine sivile jobber for å bistå politiet.

– Jeg fikk melding fra områdesjefen i 10-tiden med spørsmål om hvor raskt jeg kunne stille. Et par timer senere sto vi klare. Det handler om å slippe det man har i hendene, dra hjem og hente utstyr, sier Even Johnsen som er heimevernssoldat i Hedmark utrykningsområde.

«Hans» kom innover Sør-Norge i begynnelsen av august og har forårsaket stor skade i form av flom og jordskred. Heimevernet ble bedt om bistand fra politiet i forbindelse med vakthold og kontroll av veiaksene både i Lom, Otta, Fagernes, Valdres og Braskereidfoss.

DEMNING KOLLAPSET

– Det var litt spesielt å få den telefonsamtalen «kommer du nå?», forteller Santana Kvesetberg som er sanitetssoldat i Kongsvinger HV-område.

– For det er ikke bare å komme nå, for man må sette i gang en prosess hvor folk skal passe på ungene og sekken må pakkes. Jeg begynte å lage pannekakerøre til ungene, men den måtte jeg legge fra meg, legger Santana til.

Demningen ved kraftverket på Braskereidfoss kollapset som følge

av flom etter uværet. Santana og rundt 40 andre soldater fra området bisto med vakthold rundt kraftverket og sørget for at befolkningen ikke kom for nærme elva og demningen ved kraftverket.

RASKT PÅ PLOSS

Flere veiaksler ble stengt nordover i Innlandet som følge av ras og flom. Derfor fikk soldatene fra Hedmark utrykningsområde bistand fra 339 Special Operations Aviation Squadron for å bli fraktet fra Elverum til Valdres på kort tid.

– Hedmark utrykningsområde kom veldig raskt på plass og tok over vaktposter fra politiet og Sivilforsvaret rundt Bagn. Det viktigste der har vært å sikre veier og broer inn i området, samt å overvåke skredområdet, sier kaptein Tom Nybråten som er områdesjef for Valdres heimevernsområde.

– Det første vi gjorde da vi ankom områdene var å bære sandsekker og lage demninger rundt elva for å stoppe vannet som begynte å grave ut masser. Jeg føler nå etterpå at vi gjorde en god jobb, forteller Even Johnsen.

Områdesjefen legger til at det å mobilisere soldatene ikke var noe problem.

– Utfordringen er få tidlig nok anmodning om støtte til politiet, men da den kom så gikk alt veldig raskt. Vi hadde soldater oppe på Fagernes tre timer etter anmodningen var på plass.

STØTTE TIL UKRAINA

Det er over ett år siden Russland gikk til angrep på nabolandet Ukraina 24. februar 2022. Med det startet en av de største sikkerhetspolitiske krisene i Europa siden andre verdenskrig. Konflikten startet allerede i 2013/2014 med en politisk og militær krise, da Krimhalvøya ble annektert av Russland. I tillegg tok separatister kontroll over de ukrainske fylkene Donetsk og Luhansk.

Krigen påvirker Europa, Norge og Forsvaret. I lys av dette har regjeringen og Forsvaret gjort flere tiltak det siste året. Operasjon Interflex og Gungne har påvirket Heimever-

net i stor grad. Norske instruktører, ledet av Heimevernet har utdannet ukrainske soldater i grunnleggende soldatferdigheter i England og fagutdanning innen sanitet, skarpskyting og lagfører geværlag i Trøndelag. Etter fire og fem uker med påfyll av livsviktig kompetanse drar soldatene tilbake til Ukraina for å tjenestegjøre i de fleste avdelingene i det ukrainske forsvaret.

I denne utgaven av Heimevernsbladet får du et innblikk i hvordan krigen i Ukraina har påvirket Heimevernet og hvordan ukrainske forsvarsgrener, med likheter til det norske Heimevernet opererer.

TERRITORIAL DEFENCE FORCE

I det ukrainske forsvaret er det flere avdelinger med likhetstrekk til det norske Heimevernet. Territorial Defence Force er en av dem. Soldatene i styrken har fått mye kamperfaring det siste året.

SIDE 32

Heimevernet bistod politiet med forsterket vakthold og patruljering ved petroleumsanlegg i Rogaland, Vestland og Møre og Romsdal. Oppdraget skjedde etter bistandsanmodning fra politiet og ble iverksatt etter eksplosjon ved gassrørledninger i Østersjøen. 29. november 2022 avsluttet Heimevernet bistanden til politiet.

1. NOVEMBER 2022 økte Forsvaret sin beredskap.

11. NOVEMBER 2022 deltok Forsvaret i medisinsk luftevakuering av sårede og syke ukrainere. Oppdraget pågår også i 2023.

I april 2023 startet Forsvaret med utdanning av ukrainske soldater i Trøndelag. Heimevernet leder oppdraget med å gi soldatene lagførerutdanning og fagutdanning innen sanitet og skarpskyting. De fleste av de ukrainske soldatene har tjenestegjort i det ukrainske forsvaret tidligere og har kamperfaring. Oppdraget fortsetter i 2024, også her rekrutteres det flere instruktører fremover.

SKARPSKYTTERNES MOR

I Trøndelag får ukrainske soldater lagførerkurs og utdanning innen sanitet og skarpskyting. «Veterok» er en av dem.

SIDE 12

– KRIGEN GÅR INN PÅ MEG.

Benedicte Røvik er ett av medlemmene i Forsvarskommisjonen. Hun er politiker, student og HV-soldat. Hun er engasjert i mye, og forsvarspolitikken er ett av temaene hun brenner ekstra for. Så mye at masteroppgaven hun nå skriver blant annet handler om krigens folkerett.

SIDE 16

19 MAR 2022

Nøyaktig 23 dager etter den russiske invasjonen ga den norske regjeringen forsvarssektoren en tilleggsbevilgning på 3,5 milliarder kroner. Av denne fikk Heimevernet 300 millioner. Denne høsten trente Heimevernets soldater mer enn på mange år. De umiddelbare satsningsområdene var styrket samarbeid, beredskap og utholdenhet.

03 OKT 2022

30 000 SØKERE

Svenske soldater ble sendt for å forsterke den strategiske viktige øya Gotland. Søketallet økte på kort tid med over 1000 prosent i det svenske heimevernet.

SIDE 50

18. MAI 2022 søkte Sverige og Finland om medlemskap i NATO.

07 OKT 2022

I oktober 2022 dro den første kontingenten med norske soldater til Storbritannia for å bidra i operasjon Interflex. Heimevernet leder det norske bidraget. Instruktørene består av heimevernssoldater, ansatt i Forsvaret og tidligere soldater. Alle med relevant kompetanse. I løpet av fem uker trener de norske instruktørene opp ukrainske soldater i grunnleggende soldatferdigheter. Ukrainerne drar tilbake til hjemlandet sitt til stillinger i alle avdelinger i det ukrainske forsvaret. I løpet av det siste året har det norske bidraget økt, nå skal enda flere instruktører rekrutteres til det viktige oppdraget.

24 APR 2023

AVGJØRENDE LÆRDOM

Hundretalls instruktører fra Heimevernet kommer nå tilbake til egen avdeling, etter utdanning av ukrainere i England med en unik kompetanse. «Sander» dro rett hjem for å fortsette som instruktør i Operasjon Gungne.

SIDE 22

20. MARS 2023 ankom åtte norske stridsvogner av typen Leopard 2 Ukraina.

03 MAI 2023

Forsvarskommisjonen ble oppnevnt av regjeringen i 2021, 30 år etter forrige kommisjon. De har vurdert hvilke sikkerhets- og forsvarspolitiske veivalg og prioriteringer Norge kan ta for best å ivareta norsk sikkerhet, og for å bidra til offentlig debatt og nyttenkning. 3. mai ble forsvarskommisjonen av 2021 «Forsvar for fred og frihet» overrakt statsråd Bjørn Arild Gram.

SKARPSKYTTERNES MOR

Som 47-åring og med ei rifle nesten like lang som seg selv skiller hun seg fra de andre på kurset.

TEKST OG FOTO: Kristian Kapelrud

Aldersmessig kunne hun ha vært mammaen til flere av de andre, men til gjengjeld har hun over 20 års erfaring og risset sin første stripe på kolben for lenge siden.

I Trøndelag får ukrainske soldater lagførerkurs og opptrening innen sanitet og skarpskyting. «Veterok» er en av dem.

– Jeg har vært i militæret i 22 år, og krigen er ikke ny. Siden 2014, da Russland annekterte Krim, har vi vært i krig. Jeg var deployert og deltok i det som ble omtalt som anti terror-operasjoner, men det var krig. Det var en planlagt krig fra Russland mot Ukraina. Sakte, men sikkert tok de ytterkanter av Ukraina før de jobbet seg innover, beskriver hun.

Før 2018 fikk ikke kvinner ha operative stillinger. «Veterok» har vært skarpskytter siden

den gang, og før det jobbet hun blant annet med samband.

LANG VEI

Med en far som nå er en pensjonert oberst, ble hun født inn i en militær familie. Hun var helt siden barndommen interessert i presisjonsskyting, men det er et vanskelig miljø å komme inn i.

– Så fort kvinner fikk ta den typen kurs, meldte jeg meg på. På den tiden var jeg 42 år gammel. Da tok jeg et tre måneder langt kurs. Det var meg og mange 20 år gamle gutter som var en utfordring i seg selv, sier hun og ler.

Det første innrisset i kolben fikk hun derimot før kurset. Med god hjelp fra makkerne ble hun en bedre skytter. Etter den gang har det blitt flere innriss.

INDRE MOTIVASJON

– Motivasjonen min er ikke diplomer og medaljer. Motivasjonen min er kunnskap, trening og erfaring, og det er det jeg får her. Vi må gjøre alt vi kan for å bringe fred og rettferdighet til Ukraina, forklarer hun.

Erfaringene hun gjør seg på kurset gleder hun seg til å dele med sine medsoldater i Ukraina.

– I Ukraina har vi ikke luksusen til å øve med så mye ammunisjon som vi gjør her. Den blir prioritert til fronten så den kan brukes mot fienden. Her får vi mengdetrening. Jo mer vi får øvd på skyting, jo bedre jobb kan vi gjøre senere.

– Før jeg kom hit var jeg stasjonert nært Kyiv og før det i Bahkmut. Jeg har også vært i Donetsk- og Luhansk-regionen, legger hun til.

SKYT ELLER BLI SKUTT

Det høres kanskje brutalt ut, men det er krigens sannhet.

– Når jeg sikter på fienden gjør jeg jobben min. Jeg ser det ikke som et menneske, men målet for jobben min som jeg må treffe. Jeg vet at hvis jeg ikke treffer, så kan fienden treffe meg og makkeren min i stedet. Det er meg eller han, forklarer hun med en alvorlig tone.

– Jeg har mistet mange venner som er både yngre og eldre enn meg. Jeg vil ikke at deres offer skal være forgjeves, men et offer for frihet. Derfor er jeg takknemlig for at vi får komme hit og trene slik at vi får kunnskapen og ferdighetene vi trenger for å bringe fred og frihet til Ukraina, legger hun til.

FAMILIEN I UKRAINA

Tilbake i Ukraina har «Veterok» familie som hun gleder seg til å møte igjen.

– Jeg har en sønn, en datter og foreldrene mine. Sønnen min studerer ved militærakademiet og datteren min studerer medisin. Helt i starten av krigen ble akademiet der sønnen min studerer sendt ut for å beskytte hovedstaden Kyiv. Da var jeg veldig bekymret. Heldigvis ble de sendt tilbake til skolen da Kyiv ble beskyttet av andre avdelinger, beskriver hun.

– Jeg håper krigen er over før sønnen min er ferdig på skolen, så han slipper å oppleve det jeg har gjort, avslutter hun.

”

– Jeg vet at hvis jeg ikke treffer, så kan fienden treffe meg og makkeren min i stedet. Det er meg eller han.

«Veterok»

– KRIGEN GÅR INN PÅ MEG

– Om krigen i Ukraina påvirker meg? Selvsagt gjør den det. Ikke minst når jeg ser bildene og hører beretningene fra mennesker som utsettes for denne brutaliteten. Russerne begår krigsforbrytelser over en lav sko.

TEKST: Ola K. Christensen FOTO: Helene Sofie Thorkildsen

24. FEBRUAR 2022

Russland går til fullskala krig mot nabolandet Ukraina; en krig som president Vladimir Putin imidlertid betegner som en «militær spesialoperasjon». Siden den dagen har utallige historier fra dette krigsherjede europeiske landet rullet over TV-skjermene våre.

Lidelseshistorier om en befolkning som opplever denne blodige «spesialoperasjonen» i all sin redsel og gru; det være seg soldaten i skyttergraven eller sivilpersonen hjemme på kjøkkenet. For den russiske presidenten bruker sitt artilleri og sine raketter også mot den ukrainske befolkningen; de ikke-stridende.

19. JUNI 2023

Det summer av stemmer og klirrer i kaffekopper. Gravidahl Bokhandel & Cafè i Hamar har noen minutter tidligere åpnet for dagen, og de første kundene har benket seg i lokalet denne mandagen. En av dem er Benedicte Røvik; politiker, kommisjonsmedlem, student og soldat. Føy også til adjektivet engasjert og da særlig i saker som omhandler klima og miljø, skole og utdanning, sikkerhetspolitikk og forsvarspolitik.

Hun kommer så å si rett fra Bodø etter helgens landsstyremøte og sentralstyremøte i Venstre og forteller ideologisk oppglødd om flere vedtatte saker.

– God stemning i nord, ifølge politikeren, som har vært aktiv i partiet siden 2009 og sitter i sentralstyret. Videre leder hamarsingen partiets internasjonale utvalg. Lokalt er 29-åringen medlem av fylkesstyret og 1. vara til kommunestyret i hjembyen og nestleder i Hamar Venstre.

«FORSVAR FOR FRED OG FRIHET»

Det var nettopp i egenskap av politiker at hun ble medlem av Forsvarskommisjonen, ettersom Venstre lanserte henne som partiets kandidat. Den bredt faglig og politisk sammensatte kommisjonen ble oppnevnt ved kongelig resolusjon 17. desember 2021 for å vurdere sikkerhets- og forsvarspolitiske veivalg og prioriteringer for Norge i et 10-20-årsperspektiv og skulle synliggjøre konsekvenser for den videre utviklingen av forsvaret av Norge. Rapporten fikk navnet «Forsvar for fred og frihet» og ble overrakt statsråd Bjørn Arild Gram 3. mai av kommisjonsleder Knut Storberget, som i det daglige er statsforvalter i Innlandet.

Om det sikkerhetspolitiske bakteppet for kommisjonens arbeid har vært dystert, er det også langt mellom lysglimtene i rapporten, som kort og godt anbefaler Norge å styrke landets forsvarsevne. Kraftig! Raskt!

LÆRERIKT: – Tiden i kommisjonen har vært særdeles givende; ikke minst på grunn av medlemmenes svært ulike bakgrunn og tunge fagkunnskap og gode interne diskusjoner. I tillegg har vi vært på rundreiser både i Forsvaret og i forsvars- og sikkerhetspolitiske miljøer innenlands og utenlands.

”

– Jeg opplever at veldig mange mennesker setter pris på at vi har «malt» et såpass tydelig og ærlig bilde av Forsvarets egeevne og nåtilstand og behovet for et skikkelig økonomisk løft.

Benedicte Røvik

LEVENDE DEBATT

– Jeg opplever at veldig mange setter pris på at vi har «malt» et såpass tydelig og ærlig bilde av Forsvarets egeevne og nåtilstand og behovet for et skikkelig økonomisk løft. Kommisjonen fikk mye medieoppmerksomhet under og etter fremleggelsen, og jeg håper dette positive engasjementet fortsetter.

– Det er avgjørende med en god debatt i Norge om disse spørsmålene, men debatten må være mest mulig inkluderende for å få folk flest med på den omstillingen og prioriteringen som trengs. Ett av stikkordene er kriseforståelse, fremhever Benedicte og innrømmer at kommisjonsarbeidet nok har gått noe på bekostning av studiene og masteren i rettsvitenskap hun tar ved Det juridiske fakultet i Bergen.

KRIGENS FOLKERETT

Den skal etter planen fullføres i løpet av høsten. Nå skriver hun om nøytralitetsretten, som regulerer forholdet mellom krigførende parter og stater utenfor en væpnet konflikt, og krigens folkerett. Her har studenten hentet litt inspirasjon fra den debat-

ten som har pågått i Norge om våpenleveranser til Ukraina og hvilken betydning det har for spørsmålet om nøytralitet.

– Det er veldig mange interessante spørsmål innenfor krigens folkerett, som jo er under stadig press og utfordres. Verdenssamfunnet trenger regler for krig. Selv om ikke alle stater er interessert i å overholde dem, må man like fullt kjempe for folkeretten, videreutvikle den og forsvare den. Som småstat er Norge avhengig av at disse internasjonale spillereglene følges og at det ikke er makten, altså den sterkeste rett, som avgjør om en stat får gjennomslag eller ikke. Ja; hele den internasjonale rettsorden er åpenbart under press.

FRIVILLIG

Engasjementet hennes omfatter også avtjent førstegangstjeneste – frivillig – i militærpolitiet ved Garnisonen i Sør-Varanger i 2014; en tjeneste som for øvrig bidro sterkt til å styrke interessen for forsvars- og sikkerhetspolitikk.

Seks år etter dimisjon gav imidlertid Kongeriket Norge nok en

gang lyd fra seg med en ny innkalling til militærtjeneste; denne gang nytilføring i Opplandske heimevernsdistrikt 05 (HV-05) på Innlandet.

Både noe overraskende og litt frustrerende, ifølge Benedicte, ettersom informasjon om mulig overføring til Heimevernet etter avtjent førstegangstjeneste ikke akkurat var blitt overkommunisert fra Forsvarets side.

I 2022 møtte hun så til sin første årlige trening som nestlagfører i militærpolititroppen i HV-05 på Terningmoen.

«MAGASIN I – LAD VÅPEN!»

Under Forsvarskommisjonens rundreiser stod også besøk i Heimevernet på programmet. «Gjennomgangsmelodien» var at organisasjonen de siste årene er blitt modernisert med både mer og bedre materiell og sist, men ikke minst at HV-områder og innsatsstyrker trener og øver mer enn tidligere.

Det var derfor med en viss spenning at viseserje Røvik møtte til årlig trening i Elverum i fjor høst, for med egne øyne å konstatere «tingenes tilstand». Og hun hadde knapt kommet innenfor leirgjerdet og meldt seg til tjeneste, før det bar rett ut på skytebanen og «full rulle».

GRØNN TJENESTE

– Jeg har ikke skutt på noen år, og det viste resultatene i blinken også, flirer hun og ønsker seg mye grønn tjeneste på hver trening, ettersom dette er noe den enkelte slettes ikke bedriver i sitt daglige sivile liv.

– Oppsummert var opplegget de dagene veldig bra og med mye god latter. Jeg ble også fortalt at den årlige treningen er blitt bedre år for år, så dette lover godt for den videre HV-tjenesten!

SIVIL KOMPETANSE

Også mer «tradisjonelle» MP-disipliner som blant annet å håndtere en trafikkulykke stod på dagseddelen. Pluss en leksjon i krigsfangstjeneste; gjennomført av en viseserje i MP-laget, som i det daglige er politiker, student og tar en master.

– Jeg ble spurt om å bistå og svarte selvsagt ja. En fin måte å bruke min sivile faglige bakgrunn i en militær setting, og jeg opplever også at Heimevernet er ganske åpent og lyttende til å bruke nettopp soldatens sivile fagbakgrunn og annen kunnskap som HV ikke har selv, mener hun.

LEDERUTDANNING

Og når det kommer til kompetanse: Benedicte berømmer

PÅVIRKNING: Benedicte maner til befolkningens bevissthet rundt blant annet russiske påvirkningsoperasjoner – les: falske nyheter – som har til hensikt kun å skape splid innad i samfunn og svekke tilliten til myndighetene. – Kildekritikk er særdeles viktig i disse tider, og det som bekymrer meg er dersom den psykologiske motstandskraften i befolkningene svekkes.

distriktet for å være veldig på da det gjaldt å reklamere for Heimevernets kurstilbud og mulighetene til å heve den enkeltes ferdigheter. – Det var mye snakk om alle de varierte tilbudene, og jeg har blant annet hørt veldig mye bra om lagførerkurset. For å si det sånn: når jeg først er innrullert, er jeg ganske motivert for å tilegne meg mer kunnskap og dermed få det fulle potensialet ut av tjenesten, poengterer viseserje Røvik.

Derfor er ytterligere egenskoleing nettopp i form av et lagførerkurs noe som hun mer enn gjerne takker ja til; om tilbudet kommer. Uansett; senhøstes bærer det nok en gang inn til årets trening.

DIGITAL LÆRING

Apropos årlig trening og egne forberedelser: Hvorfor publiserer ikke Heimevernet leksjoner på en egen hjemmeside, slik at soldatene allerede hjemme kan forberede seg til årets trening eller annen aktivitet;

er ett av spørsmålene MP-soldaten stiller seg. – Mye kan læres digitalt i forkant, og det bør HV legge til rette for. Dette er også en god arena for å vedlikeholde grunnleggende kunnskap, eksempelvis sanitetsleksjoner, på en felles digital plattform. Videre for å kunne holde seg oppdatert innen spesielle fagfelt. Å være forberedt gjør at den enkelte kan få et bedre utbytte av de få treningsdagene årlig, som må være mest mulig effektive, innholdsrike og meningsfulle, understreker Benedicte.

TILHØRIGHETEN

At årlig trening lever opp til betegnelsen er viktig i hennes øyne. – For å bygge et team som fungerer, må gjengen trenes jevnlig – altså hvert år med de samme menneskene for å skape de gode relasjonene internt. Det handler om tilhørigheten i laget og i troppen; å bygge kompetanse og utvikle seg i fellesskap jevnt og trutt over tid. Det handler om tilliten til hverandre – at man kjenner hverandre og er trygge på

hverandre for å få et best mulig utbytte og dermed stå best mulig rustet – særlig den dagen oppdraget er skarpt.

FORSVARSEVNE OG FORSVARSVILJE

– Krigen i Ukraina har vist oss flere ting. Blant annet hvor viktig det er å ha territoriale styrker med evne og vilje til å kunne forsvare landet og hjemtrakten med sin unike lokalkjennskap. I en slik sammenheng spiller Heimevernet her hjemme åpenbart en sentral rolle.

– Ukraina trenger all vår støtte enten det er våpen eller opplæring av ukrainske soldater i regi av HV-instruktører, som gjør en uvurderlig innsats gjennom operasjon Interflex og operasjon Gungne. Vi nordmenn må i våre dagligliv i fredelige Norge ikke glemme denne brutale krigen, der vårt naboland Russland har gått til en fullskala krig mot sin ukrainske nabo. Frihet er faktisk ikke noe man kan ta for gitt. Den må kjempes for. Hver dag.

AVGJØRENDE LÆRDOM

Hundretalls instruktører kommer nå tilbake til Norge - etter å ha utdannet ukrainere som skal tilbake til krig.

TEKST: Rune Haarstad FOTO: Kristian Kapelrud, Karen Gjetrang og Tore Ellingsen

Med seg har soldatene fersk erfaring fra jobben med å gjøre ukrainske soldater klare til å kjempe i hjemlandet sitt. En av dem som har utdannet geværsoldater i Storbritannia er «Sander». I det sivile jobber han i helsevesenet og tilhører et av HV-områdene i Opplandske heimevernsdistrikt 05.

«Sander» dro rett hjem for å fortsette som instruktør i operasjon Gungne og fagutdanningen i Trøndelag. Han forteller om en rekke erfaringer han tar med seg hjem til egen avdeling.

– Noe av det viktigste er at det vi trener på og måten vi øver og opererer på fungerer. Den norske modellen er en god modell å trene

etter. Å jobbe med intensjonsbasert ledelse, samt presisjonen i treningen av stridsteknikk har vi fått skryt for, forteller «Sander».

TA TRENINGEN SERIØST
Prinsippene i stridsteknikken på bakken i Ukraina er mye av det samme. Selv om stridsmiljøene kan være ulike de norske.

Noe av det viktigste han vil formidle til kollegene i eget HV-område er behovet for øving og trening.

– Fortsett å trene på det grunnleggende. Enkeltmannsferdigheter er fortsatt utrolig viktig.

«Sander» tror også at det er mange med rett bakgrunn ute i styrkestrukturen som bør vurdere å hjelpe til med å sette ukrainerne

i bedre stand til å forsvare landet sitt.

– Dette er et viktig oppdrag. Føler du at du har kompetanse til å bidra, ikke nøl med å søke, sier «Sander».

– Det er givende, det er lærerikt og spennende. Samtidig får man bidratt til at det forhåpentligvis blir «fred i verden». Jeg har lært at folk er folk, uavhengig av kultur og nasjonalitet. En soldat har masse forkunnskap og erfaring som han gjerne vil dele. Personlig har jeg lært en hel del ukrainsk også, smiler han.

KRIGSERFARING

– Dette er dyktige instruktører som vi ser frem til å få tilbake til styrkestrukturen, sier sjef for

OPERASJON ELLISIV

Er Forsvarets samlede plan for militære støtte innen både utdanning og donering av utstyr til Ukraina. Ellisiv var en prinsesse fra Kyiv som ble gift med Kong Harald Hardråde

OPERASJON INTERFLEX

Er en britisk ledet operasjon som utdanner mer eller mindre brorparten av alle ukrainske soldater som får grunnleggende soldatutdanning utenfor Ukrainas grenser. Heimevernet leder det norske bidraget med instruktører fra hele Forsvaret.

OPERASJON GUNGNE

Heimevernet gjennomfører fagutdanning av ukrainske soldater innen sanitet, skarpskyting og lagfører geværlag i Trøndelag. Gungne er spydet til Odin i den norrøne mytologien.

Trøndelag heimevernsdistrikt 12 oberst Jens Christian Junge.

– Våre instruktører er voksne folk med familie og sivil bakgrunn – akkurat som ukrainerne de utdanner. Sammen har de lært mye av hverandre.

HV-12 bidro i januar med å sette opp en av de første kontingentene til operasjon Interflex, med

styrkesjef og mange instruktører fra distriktet. Noen måneder senere ble fagutdanning av ukrainske soldater, operasjon Gungne etablert i Trøndelag.

– Over 80 prosent av ukrainerne som kurses som lagførere, og innen sanitet og skarpskyting i HV-12 har kamperfaring. Jeg regner med at våre instruktører også lærer ett og annet fra dem, sier Junge.

ALVORET

«Erling» fra innsatsstyrke Rype jobbet sammen med «Sander» i Storbritannia og har gjort seg flere betraktninger om forsvarsvilje.

– Skjønner vi som soldater egentlig hva det vil si å «kle på seg uniformen»? Dette bør alle soldatene våre tenke gjennom, sier «Erling».

LÆRT MYE

«Sander» har erfaring fra både operasjon Interflex og Gungne. Han har mange erfaringer han ønsker å ta med tilbake til eget HV-område.

Han er i skrivende stund inne på trening med sine kolleger i innsatsstyrke Rype. Han oppfordrer dem til å legge mer i treningene enn å bare møte opp for å treffe gode venner.

– Delta med et større alvor når du først har meldt deg frivillig til å tilhøre spydspissen i HV, er hans klare oppfordring.

Ellers har oppholdet i Interflex gitt «Erling» økt forståelse av viktigheten av det å bli best på det enkle og det grunnleggende.

– Da kan du bli en soldat som evner å overleve på stridsfeltet og bite fra deg, påpeker han.

– Det kompliserte og «fancy» er det bare å legge fra seg. Bruken av håndgranater i stridsdrillene og i «kampene» er også noe ukrainerne har gitt meg økt forståelse for nytten av.

– Vi ser at ukrainerne er motiverte og har en sterk moral og forsvarsvilje – selv om de kanskje ikke alltid har en superkondis eller ser ut som US Marines. Har vi den samme forsvarsviljen i våre innsatsstyrker? undrer «Erling».

FOKUSER MER PÅ «KRIGENS KRAV»

Carl Einar Brønn er sjef for innsatsstyrke Rype til daglig. Han var også styrkesjef for en av de første norske kontingentene til Interflex og har gjort seg noen betraktninger om hva HV bør ta lærdom av.

– All utdanning av ukrainske styrker er preget av høyt tempo og intensive dager, for å maksimere læring på kortest mulig tid. Dette er viktig i et styrkeoppbyggingsperspektiv. Det handler om å få så mange som mulig gjennom et utdanningsløp på kortest mulig tid, forklarer Brønn.

– Dette stiller store krav til instruktørene på planlegging og forberedelser til leksjoner, samt viktigheten av å kunne tilpasse leksjonsinnhold underveis for å få høy måloppnåelse, poengterer han.

– I Interflex erfarte vi at det var lite rom for feil og feillæring, noe som gjorde at vi måtte være ekstra grundige i forberedelsesfasen.

– «Krigens krav» må være dimensjonerende for all grunnleggende trening. Norge får tilgang på massevis av erfaringer som ukrainere gjør seg daglig på et moderne stridsfelt. Vi må bli flinkere til å ta læring av den krigen som foregår i Ukraina i dag og benytte oss av det i utdanningen av egne soldater fremover, mener Brønn.

– Til sist så vil jeg si at mange av erfaringene vi gjorde under operasjon Interflex ikke var revolusjonerende. Men de fungerte som en god påminnelse om at den utdanningspedagogikken og instruksjonslæren vi bruker i Norge fungerer, så lenge man gjør ting skikkelig. Prater vi litt mindre og tar litt flere gjennomføringer i stedet, så leverer vi en utdanning det står respekt av.

– Trening av styrker som forbereder seg på å ta tilbake sitt eget land er ganske spesielt og det mangler ikke på motivasjon, hverken hos dem eller hos våre instruktører, avslutter Carl Einar Brønn.

Les Marie Brudevolds skildring fra da hun besøkte operasjon Interflex:

NOE MENINGSFYLT I DET MENINGSLØSE

– Du som er instruktør, du er knusende klar over alvoret. At det du lærer bort kan bety forskjellen mellom liv og død for hver enkelt soldat du har foran deg. Noen er ikke eldre enn dattera di på 19 år. Andre like gammel som deg selv.

FOTO: Helene Sofie Thorkildsen

Jeg husker nøyaktig hvor jeg var 11. september 2001 da flyene krasjet inn i World Trade Center, og hva jeg gjorde fredag 22. juli 2011 da terroren rammet Norge.

Og morgenen den 24. februar 2022.

I 2001 var jeg 11 år gammel og hjemme hos bestevenninna mi da NRK-programmet «Etter skoletid» ble avbrutt av en ekstra nyhets-sending. I 2011 var jeg 21 og i Luftforsvaret. Jeg husker jeg satt på rommet mitt på Rygge, hørte helikoptrene starte opp utenfor og kastet et blikk mot uniformen som hang på skapet.

«Er det nå det skjer?»

I 2022 var jeg 32 år og sivil, men fortsatt militær. Etter å ha vekket samboeren min med de grusomme nyhetene, ble jeg sittende på hjemmekontoret og tankene gikk til uniformen igjen.

«Det er krig i Europa, er det nå det skjer?»

Den morgenen ble verden forandret – igjen. Jeg klarte ikke å konsentrere meg på jobb, og jeg var ikke den eneste. Kollegaer skrev det samme i Teams-chatten. En bekymret venninne skrev til meg at hun var oppriktig redd for krig, og lurte på om jeg hadde hørt noe fra Forsvaret, om jeg hadde fått beskjed om å gjøre meg klar. Jeg beroliget etter beste evne, men følte på en indre uro selv.

Nabolandet vårt har gått til angrep på Ukraina, hva skjer nå? Og hvordan påvirker det oss?

NY TAKT, NY TONE

Det har alltid vært krig i verden, men i min levetid; ikke så nærme, ikke i denne skalaen. Nyhetsbildet de første dagene etter invasjonen tvang meg tilbake til de refleksjonene jeg måtte gjøre før jeg dro i militæret i utgangspunktet, før det ble allmenn verneplikt. De tankene jeg måtte gjennom før jeg signerte villighets-erklæringen og faktisk ble soldat:

Hva innebærer det *egentlig* å bære den tittelen og det norske flagget på skulderen? Hva tenker jeg om rollen som soldat, og har jeg det som skal til for å, i ytterste konsekvens, ta liv? Hva er jeg villig til å ofre for landet mitt?

Det er refleksjoner jeg har vært privilegert nok til å ikke aktivt måtte forholde meg til på en god stund, misforstå meg rett: Når vi har vår årlige trening vet jeg nøyaktig hva vi øver på, og hvorfor. Men det er noe som skjer når det ikke lenger bare er en øvelse. Når krigen bryter ut «i nabolaget», og du tenker at det like gjerne kunne vært oss, det kunne vært meg. Det har i mitt hode vært en ganske fjern tanke – frem til nå. Kall meg gjerne naiv.

Men – det er nettopp dette utenkelige vi øver for. Alvoret preget også den første årlige trainingen jeg var på etter at Russland gikk til angrep på Ukraina. Leksjonene og trainingen hadde fått en ny takt, ny tone. Den klassiske skytebanetreeningen ble byttet ut med øvelser på situasjoner i bygg, klarering av områder – mye mer realistisk og tettere opp mot det vi vil oppleve dersom det utenkelige skulle skje.

MARIE BRUDEVOLD:
Jobber sivilt som kommunikasjonssjef i Gjensidige og i Heimevernet er hun kommunikasjonsspesialist. I tillegg har hun drevet bloggen «Supermarie» i en årrekke, der hun skildrer hverdagen, både sivilt og i grønt.

For hvor ofte i en krig har du muligheten til å stå rett opp og ned på en åpen plass og sikte, puste og justere deg frem til en innertier?

ENORM VILJE

24. februar 2022 kom krigens realitet et hakk nærmere, både mentalt og geografisk. Og enda nærmere nå når mennesker du kjenner; kamerater og kollegaer, blir sendt til England for å trene opp ukrainske soldater. Nei, stryk det – «blir sendt» er det siste de blir, faktisk. De melder seg – helt frivillig, med et stort behov og et sterkt ønske om å gjøre noe. De slipper det de måtte ha i hendene, om så det er en PC-mus, en hammer, et prospekt eller matteprøver klare til å bli rettet, og drar.

I all elendighet er det noe vakkert med det at helt vanlige folk, med mer eller mindre militær erfaring, velger å sette sitt eget liv på pause og kommer sammen for å gjøre en ekstraordinær innsats for å hjelpe andre helt vanlige folk med mer eller mindre militær erfaring. Folk akkurat som oss selv, med vanlige yrker og vanlige liv, som nå har blitt revet opp med røttene av krigens brutalitet. Selv om mange av dem vervet seg frivillig, har de blitt tvunget til å bli soldater.

Da HV gikk ut med sin første rekrutteringskampanje var det en enorm interesse for å bli instruktør. En overveldende vilje til å bidra, til å gjøre noe meningsfylt i det meningsløse. Det engasjementet i seg selv gir meg frysninger.

Men aldri har hårene på armene mine reist seg mer enn det de gjorde da jeg selv dro til England for å se dette engasjementet utspille seg i praksis. Inntrykkene jeg sitter igjen med kan egentlig ikke beskrives med ord, men jeg skal prøve.

SETT DEG INN I SITUASJONEN

Se for deg at du er på årlig trening. En som strekker seg utover de seks eller ni dagene du vanligvis blir kalt ut til. For denne trainingen er ikke som vanlig, den er livsviktig – bokstavelig talt. Det er den siste trainingen du skal gjennom før det er alvor. Det er din siste sjanse til å terpe på teknikk, driller, skyting og andre soldatferdigheter – før ditt neste stopp er frontlinjen.

Det er nå det skjer; du skal ut og kjempe for landet ditt, med flagget på skuldra.

”

– Du har gjort alt du kunne, nå er det opp til dem å bruke det de har lært. Og alt du kan gjøre er å håpe at de klarer seg.

Marie Brudevold

Og alt du har er de knappe ukene du har fått tildelt for å bli så god som du rekker å bli. Glem ENDEX og hjemreise til familie, venner og fredagstaco – etter siste våpenpuss i fredelige omgivelser venter krig og elendighet.

Hver morgen før treningen begynner står du sammen med medsoldatene dine og holder ett minutt stillhet for de falne, for hjemme er det mange som har falt allerede. Av nære, kjære, venner og kjente. Det å få tunge beskjeder hjemmefra er en del av hverdagen mens du samtidig prøver å bli den beste soldaten du kan bli. Lære deg mest mulig, gjøre det riktig og kjeften du får fra instruktørene er en gave – for du vet at de vil ditt beste, de også. De vet like godt som deg hva som står på spill, og takknemligheten din for dem er nesten like stor som motivasjonen og kampviljen. Pauser har du verken lyst på eller tid til, til det er tiden for dyrebar. Men den går like nådeløst som alltid, og når det siste kornet i timeglasset har falt ned er det ikke mer du kan gjøre.

Det er nå det skjer.

Og du som er instruktør, du er knusende klar over alvor. At det du lærer bort kan bety forskjellen mellom liv og død for hver enkelt soldat du har foran deg. Noen er ikke eldre enn datteren din på 19 år. Andre like gammel som deg selv, få over førti. Alle med ulik erfaring, noen har vært ved fronten før – andre har knapt rørt et våpen. Noen i toppform, andre med fysiske utfordringer.

Det er din oppgave å gi dem alle de beste forutsetningene du er i stand til å gi på den korte tiden dere har sammen. Lære dem det du kan, slik at de har en bedre sjanse til å overleve i kampen for sitt eget land – lengst mulig.

Du gjør ditt aller, aller beste innenfor tidsrammen du har fått. Viser, korrigerer, skryter, motiverer, kjefter om du må. Dagene er lange, intense og slitsomme, men alt som står i hodet ditt er å komme gjennom alt. Få dem opp på et nivå du kan leve med. For etter endt trening kan du reise hjem til ditt vanlige liv, det kan ikke soldatene. Når tiden er ute er det krig neste for disse ansiktene du har møtt hver morgen i flere uker, de du har spist med, ledd med og enten du ville eller ei – knyttet et bånd med. Hørt historiene til. Du må sende dem av gårde, vitende om hva som venter dem. Uviss om hvilken skjebne de møter. Du har gjort alt du kunne, nå er det opp til dem å bruke det de har lært. Og alt du kan gjøre er å håpe at de klarer seg.

TRENING MED MENING

Selv om krigen i seg selv er meningsløs, er ordet «meningsfylt» det som gikk igjen mest blant de norske instruktørene jeg snakket med i England. Noen av dem hadde vært ute før i både én, to og flere internasjonale operasjoner, men ingenting kunne sammenlignes med dette oppdraget. Det å trene opp ukrainske soldater på terskelen til krig, er det mest meningsfulle de hadde vært med på – og trolig noensinne kommer til å være med på. Skyttergravstrening med røyk og granater, vise hvordan de sikrer

og tar seg inn i bygninger, og hva de bør og ikke bør gjøre i ulike situasjoner de trolig kommer til å havne i. Og så vet de at all innsatsen de legger ned kommer direkte til nytte om bare få uker.

Noen av de norske instruktørene hadde hørt historiene til de ukrainske soldatene og utvekslet ord på hverandres språk. Mange holdt litt avstand for å gjøre avreisen og det mentale aspektet ved oppdraget noe lettere. Ukrainerne er ganske like oss både i lynne, humor og væremåte. Det er noe av det som gjør oppdraget så nært og spesielt.

Til tross for at mange sa det ville bli tungt å sende fra seg soldatene når de vet hva som venter dem, hadde flere et ønske om å gjøre det igjen. Bidra med det de kan i denne krigen. Dra tilbake til England, fortsette å overføre sin kunnskap, kompetanse og militære ferdigheter til ukrainerne, slik at de kan stå sterkere i sin kamp for frihet. Det er jo dette som er en av HVs viktigste oppgaver; å trene.

Og all denne treningen vi håper vi aldri får bruk for, har vi nå bruk for.

SKYTTERGRAV: De norske instruktørene viser de ukrainske soldatene hvordan strids-teknikken skal utføres mest mulig effektivt i et løpegrav-system. Hovedinstruktøren har overblikket og gir tilbakemeldinger underveis, hjelpeinstruktørene er en del av laget og sørger for at den enkelte soldat manøvrerer riktig.

LIKHETSTREKK MED HV

Ukrainas Territorial Defence Force (TDF) er i likhet med Heimevernet svært avhengig av siviles innsats og kompetanse.

TEKST: Karen Gjetrang FOTO: Oleg Palchyk (Armed Forces of Ukraine)

Idet ukrainske forsvaret er det flere avdelinger med likhetstrekk til det norske Heimevernet. Ukrainas Territorial Defence Force (TDF) er kanskje den styrken som står nærmest i form og farge. Forsvarsgrenen er i likhet med Heimevernet svært avhengig av siviles innsats og kompetanse.

– Det er selvfølgelig mye større enn i Norge og det er langt flere soldater som tjenestegjør der. TDF har også økt kraftig i størrelse siden februar 2022, forteller forsker ved Forsvarets høgskole Tobias Sæther.

HVORDAN BRUKES TDF?

Likhetstrekkene til det norske Heimevernet er mange. Blant annet hvordan solda-

tene bidrar til sikring langs frontlinjen. TDF støtter også de andre forsvargrenene i gjennomføring av operasjoner. Ukrainere som har tjenestegjort i TDF siden krigens utbrudd har fått mye kamperfaring.

– De bidrar til at den omlag 1000 kilometer lange frontlinjen har personell fordelt utover. De er viktig for å bemanne baser og poster. De bidrar også i strid, forklarer Sæther.

Russiske styrker ble presset ut av Khar-kiv i september 2022 og tilsvarende i Nord-Ukraina samme år. TDF ble viktig for å vokte de gjenerobrede områdene.

– Når Ukraina gjennomfører motoffensiver så er det spydspissene av enhetene de

bruker. TDF kompletterer det ukrainske forsvaret, blant annet med viktige støttefunksjoner, forteller Sæther.

TDF bidrar til styrkeøkonomi og gjør det mulig for Ukraina å kraftsamle de beste avdelingene til de mest krevende oppdragene. De gjør også det mulig at de regulære styrkene kan hente seg inn, hvile og bygge seg opp for nye offensive operasjoner.

AVGJØRENDE MED HJELP

Av de mange soldatene som tjenestegjør i TDF er de enten innkalt eller vervet og er i utgangspunktet sivile. I følge Sæther er det antakeligvis langt flere med sivil bakgrunn enn militær bakgrunn i hele det ukrainske forsvaret i dag.

– Dette skyldes rett og slett at det ukrainske militæret har ekspandert kraftig etter 2022.

I alt har det ukrainske forsvaret og tilhørende organisasjoner over en million personell.

– Vestlige bidrag spiller en viktig og økende rolle i opptreningen av personellet, forteller Sæther.

Ukraina har et stort behov for soldater til den pågående krigen og prioriterer å ha erfarent personell i nøkkelposisjoner ved fronten. Hjelpen Ukraina får til opptrening letter trykket for mer erfarent personell og gjør at disse ikke trenger å tas ut av tjeneste for å drive med opplæring i like stor grad.

– Rollen vestlige parter spiller i å trene opp ukrainske soldater avlaster og er veldig viktig for å få utdannet personell på løpende bånd, gitt tap og konstant behov for økt personell.

– Det vestlige bidraget er svært viktig, ikke

bare når det kommer til materiell, men også personell, konstaterer Sæther.

UOFFISIELT STIFTET I 2014

– Fra 2014 hadde man et skifte av politisk regimetype i Ukraina. De bevegde seg bort fra det som hadde vært en stadig mer autoritær og i økende grad russiskvennlig administrasjon, til et mer demokratisk, vestvendt politisk system, forklarer Sæther.

Etter Ukrainas politiske skifte, gikk Russland til angrep på Krim og startet krig i Donbas.

– I starten var det ukrainske frivillige bataljoner som tok den største støtten i å forsvare ukrainsk territorium. De frivillige bataljonene var i noen grad en grasrotvariant av TDF, samtidig som de delvis var finansiert av oligarker.

Etter hvert kom den ukrainske regjeringen sterkere på banen, og TDF ble uoffisielt lagt inn under den ukrainske hæren. Ukrainske militære enheter ble utstyrt av

det ukrainske forsvarsdepartementet og sivilsamfunnet. De sivile ble en viktig del av logistikken til både de frivillige bataljonene, TDF og andre ukrainske enheter fra 2014 og igjen fra 2022.

– En del av soldatene i TDF har fått betydelig kamperfaring. Noen av dem ble værende i de ukrainske væpnede styrkene og integrert i hæren.

Sivile spiller fortsatt en stor rolle i utrustningen av forsvargrenen.

– Da Russland angrep Ukraina på storskala igjen i 2022, var TDF midt i en omstrukturingsfase. I dag er de bedre utrustet enn i 2014.

EN KRIG SOM KOM BRÅTT PÅ

Selv om TDF ble startet opp allerede i 2014, ble den ikke offisielt etablert som egen forsvargren før i 2021-2022, kort tid før Russland gikk til angrep på Ukraina.

– Vi må se for oss en organisasjon som var midt i etableringen da krigen brøt ut.

Det var en krevende start. Det som har vært hovedendringen etter krigens utbrudd har vært den kraftige økningen i antall personell, forklarer Sæther.

TDF ble stilt overfor utfordringen med å få en nylig omstrukturert organisasjon til å sette seg samtidig som man var utsatt for et stortilt angrep og dermed måtte øke mengden personell kraftig.

I følge en rapport fra Rusi.org var det 50.000 rekrutterte til TDF i februar 2022, som økte til 110.000 i mai samme år.

– Økningen har fortsatt. De har hatt en kraftig økning i antall personell under krigen, i tillegg til at de som har tjenestegjort før dette har fått mer erfaring, sier Sæther.

Forskeren forteller at soldater som vervet seg til TDF senere kan ha havnet i andre deler av det ukrainske militæret.

– Det ukrainske samfunnet er, i veldig stor grad, mobilisert. Alle lag av samfunnet bistår på ulike måter. Sivil støtte til forsvarskrigen er helt avgjørende.

I følge Sæther er den sivile støtten mest synlig i logistikken. Denne er Ukrainas forsvar helt avhengig av for å sørge for at enhetene har høy stridsevne.

– TDF illustrerer at dette er en samfunnsmessig krig. En forsvarskrig drevet også av samfunnet. Der spiller TDF, «det ukrainske heimevernet», en helt avgjørende rolle.

MENNESKENE I KRIGEN

– Dessverre stopper ikke fred og pasifisme en aggressor, så vær alltid klar til å kjempe tilbake!

TEKST: Siv Iren Brænd FOTO: Oleg Palchyk (Armed Forces of Ukraine)

Det er oberst Oleksiy Dmytrashkivskys klare oppfordring da han blir spurt om hva han ønsker å si til soldatene i det norske Heimevernet.

Han er head of public relations service i staben til Territorial Defense Forces of the Armed Forces of Ukraine (TDF). Noe av det viktigste han og hans medarbeidere gjør er å vise omverdenen hva som skjer i Ukraina og ikke minst menneskene som kjemper for hjemlandet sitt.

SJOKK OG SINNE

Flere ganger daglig oppdateres TDFs twitterprofil (X). Overraskende er det kanskje at det er lite bilder av krig. Mest av alt er det bilder av mennesker. Noen smilende, andre alvorlige. Godt nede på siden dukker «Vakula» opp. Han jobbet som kunstner, arkitekt, designer og lærer ved Kyiv children's academy of arts for under to år siden. Nå er han skarpskytter.

I februar og mars 2022 meldte titusener seg til TDF; klare til å gripe våpen. Det førte til mange nye bataljoner og brigader.

– Mange tok et valg uten å nøle. De følte på sjokk og sinne de første dagene av invasjonen. Det var et innbitt ønsket om å slå fienden tilbake, forklarer oberst Dmytrashkivsky og legger til:

– Før invasjonen signerte mange borgere i vårt land en kontrakt om å tjene i det territoriale forsvaret. De fikk militær opplæring i tilfelle Ukraina skulle bli angrepet, men uten å være direkte i militærtjeneste.

LOKALKJENT

Litt lenger nede på twitter-siden dukker et bilde av en feltstøvel og et uniformert buksebein opp. En vakker oransj sommerfugl, akkurat lik den vi kaller tistelsommerfugl i Norge, har landet og brettet ut sine vinger. Følgeteksten er kort: «*Our warriors can see the beauty even through the fog of war.*»

I de innledende fasene av krigen ble TDF sine soldater brukt lokalt i de territoriale sonene de tilhørte. Da var situasjonsforståelse et viktig nøkkelord.

– Hvem andre enn de lokale innbyggerne kunne utføre disse oppgavene bedre? De kjente normalsituasjonen og oppdaget raskt hvis noe avvek fra normalen. Dette ble selvfølgelig gjort i samarbeid med politiet og lokale myndigheter, forklarer Dmytrashkivsky.

FORSVARSVILJE

«Tor», en mann i slutten av 50 åra, holder våpenet sitt og ser alvorlig inn i kameraet. Twitter-teksten forteller at han tidligere var gründer og nestleder. Nå er han soldat: «*If this is not my war, this is not my land either. I wake up with these thoughts and complete tasks every day.*»

Det ble raskt et behov for å kunne flytte TDF-styrker rundt om i landet og allerede 3. mai 2021 ble det gjort en lovendring, slik at styrkene kunne operere flere steder i Ukraina. Nå, ett og halvt år etter invasjonen, har de mange ulike oppgaver. Fellesnevneren er fortsatt en sterk forsvarsvilje uansett utfordring.

– De territoriale forsvarsstyrkene brukes først og fremst i tiltak rettet mot direkte avvisning av russisk aggresjon, forteller Dmytrashkivsky og legger til:

– En fullskala invasjon og systematiske luftangrep har visket ut

linjen mellom fronten og det bakre, så våre soldater er bevisst på at de hvert eneste minutt er viktige for å forsvare familiene sine og landet vårt, konstaterer han.

I KAMP

Blikket til «Maksyuta» møter deg i twitter-feeden. Han er kanskje i midten av tjuårene. Hva han gjorde sivilt står det ingenting om, men fra teksten kommer det frem at han er der fordi han må, men også fordi han ønsker: «*As long as I live, I will fight.*»

Hovedoppgaven til TDF er å sørge for å forsvare territoriet og beskytte befolkningen i det området de er satt til å beskytte.

– En like viktig oppgave er å opprettholde orden og sikkerhet i bakkant, vokte og kontrollere all kommunikasjon som veier, broer, tunneler og annen viktig infrastruktur, forklarer oberst Oleksiy Dmytrashkivsky.

I kamp brukes TDF som regel som lett infanteri med lette våpen og bombekastere, underordnet hærstyrkene.

– Etter at vi de siste månedene har mottatt pansrede kjøretøy fra vestlige partnere, har noen av våre avdelinger blitt omorganisert til mekanisert infanteri, sier han.

EN SELVFØLGE

På under to år har hverdagen til millioner av mennesker blitt snudd på hodet. Mange av dem har aldri vært i tvil, for det er en selvfølge å forsvare landet sitt med livet som innsats.

Barnehagelæreren «Neka» poserer med våpenet sitt i en blomstereng. Hun sikter konsentrert. Twitter-posten har mange likes. Hun forteller at hun enkelt kunne vært et annet sted siden hun ikke er underlagt verneplikten: «*But I didn't want it any other way.*»

TERRITORIAL DEFENSE FORCES
er en del av Armed Forces of Ukraine

HOVEDOPPGAVER:

- Sikre territoriell forsvarsevne og opprettholde sikkerheten innenfor landets grenser. Disse styrkene spiller en viktig rolle i å beskytte Ukrainas territorium mot trusler både fra eksterne aktører og intern uro og konflikter.

- Territorial Defence Force er organisert på regionalt og lokalt nivå og består av frivillige fra samfunnet. De er vanlige borgere som blir opplært og utstyrt for å kunne håndtere ulike forsvarsoppgaver. Dette inkluderer overvåking og sikring av kritisk infrastruktur, patruljering, støtte til beredskapstiltak, evakuering og beskyttelse av sivile i tilfelle kriser eller konflikter.

- I tillegg til å bidra til Ukrainas forsvarsevne, har Territorial Defence Force også en rolle i å opprettholde offentlig orden og sikkerhet i sine respektive områder. Dette innebærer samarbeid med lokale myndigheter og politi for å håndtere ulike utfordringer knyttet til lov og orden.

- De driver med informasjonsaktiviteter for å øke statens forsvarsevne og motvirke angriperens informasjonsoperasjoner.

- Samlet sett er hovedoppgaven til de Territoriale forsvarsstyrkene å sikre territoriell forsvarsevne, opprettholde offentlig orden og sikkerhet og beskytte sivilbefolkningen innenfor Ukrainas grenser.

TDF har ingen direkte link til den norske treningen i Storbritannia og Trøndelag. Soldatene som har gjennomført trening med norske instruktører tjenestegjør i de fleste avdelingene i det ukrainske forsvaret.

SIVILE BITER FRA SEG

Soldatene som kjemper for Ukraina er alt fra ledere av store bedrifter og arbeidere til studenter og popstjerner.

TEKST: Tore Ellingsen FOTO: Oleg Palchyk (Armed Forces of Ukraine)

Soldatene bruker sin sivile kompetanse til å få ting til å fungere. De er ikke bundet av militære strukturer og prosedyrer, men er praktisk innstilt til konkrete problemløsninger. På samme måte som andre sivile ukrainere i den regulære hæren har de tatt med seg sine tekniske ferdigheter inn i krigen. Det er alt fra å bruke digitale løsninger, sivile droner til å reparere biler for å løse oppdragene og holde avdelingene operative, forklarer oberstløytnant Palle Ydstebø som er hovedlærer ved seksjon for landmakt ved Krigsskolen.

Palle Ydstebø har det siste året vært en hyppig gjest i nyhetsstudioer der han har snakket om krigen i Ukraina. Han har også god kjennskap til Ukrainas Territorial Defence Force (TDF), en av avdelingene som har mange likhetstrekk med det norske Heimevernet.

VESTLIG LEDELSE

Av soldatene i TDF har inntil 20 prosent av de frivillige krigserfaring fra kampene i Donbas i 2014, eller fra skyttergravskrigen i samme område fra 2015 til invasjonen i 2022. Som i det norske HV er soldatmassen et speilbilde av befolkningen. Flere bedriftsledere og andre med erfaring fra vesten tar med seg vestlig inspirert ledelse inn i TDF, fokuset er mer på å løse oppdrag enn å følge ordre. En slik tilnærming passer bedre til dagens unge ukrainere, enn en sovjetisk preget kommando-ledelse, som fortsatt brukes i deler av den ukrainske hæren.

– Opprinnelig ble de fleste rekruttert lokalt og dro nytte av lokalkunnskap, men senere er noen av de territorielle brigadene også brukt utenfor sine opprinnelige områder, forteller Ydstebø.

TDF opererer i brigadeforbånd. Hver brigade har opptil fem infanteribataljoner, antisabotasjeenheter, artilleri og/eller panservernbatteri, støttevåpen som bombekaster, tunge mitraljøser og luftvern. I tillegg har de mekanisert infanteri eller stridsvogneskadron, ingeniører (bataljon eller kompani), stridstren og depot.

– De kan kanskje sammenlignes mer med den kalde krigens norske infanteribrigade enn en normal HV-avdeling. Under krigen har TDF klart seg bra i de defensive oppdragene de er satt til, stadfester han.

HOLDT FRONTEN

– Enkelte av de bedre avdelingene i TDF gjennomførte også offensive operasjoner utenfor Kharkiv så tidlig som i mai 2022 og holdt deler av fronten utenfor Kyiv de første ukene etter invasjonen. Soldater fra 127. Territorielle brigade ødela en T-90 med en 84 mm RFK, så de har demonstrert at de kan løse krevende forsvarsoppdrag, sier Palle Ydstebø.

Mange av oppgavene til TDF er de samme som det norske Heimevernet har. De sikrer bakre områder, bemanner kontrollposter og tar andre oppdrag

for å frigjøre regulære styrker til skarpere oppdrag.

TDF har arbeidet med militære reformer siden krigen startet i 2014, men har fortsatt et stykke igjen før alle når vestlig standard og nivå.

– Jeg er usikker på hvordan de territoriale styrkene sloss, for det kommer an på hvilken utdanning og trening befalet har fra før. Jeg regner med at det varierer fra sovjetisk arv tilpasset krigens karakter, til en blanding der folk med utdanning og trening fra

vestlige instruktører tar med seg erfaring inn i sin avdeling, sier Palle.

Ydstebø tror ikke måten de kriger på i Ukraina kommer til å endre doktriner og stridsdriller her hjemme.

– Ikke nødvendigvis, for det vi har av stridsdriller er godt tilpasset våre folk og Forsvarets oppdrag. Det kommer uansett an på hvilke lærdom Forsvaret trekker av krigen når erfaringene er analysert og behandlet. Det ligger langt fram, forklarer Palle Ydstebø.

BRUK AV TEKNOLOGI

Krigen i Ukraina er et eksempel på moderne krigføring og gir oss muligheten til å lære av det ukrainerne har gjort og gjør.

TEKST: Ingvild Ekrol FOTO: Oleg Palchyk (Armed Forces of Ukraine)

Ukraina har vist en imponerende evne til hurtig og effektivt å implementere moderne teknologi. De har utviklet ny software og hardware. De har funnet nye bruksområder for eksisterende teknologi og de har tatt i bruk systemer fra sine partnere og allierte, forklarer oberstløytnant Erik Elden.

Han er senior stabsoffiser innen landoperasjoner ved Hærens våpenskole, avdeling for taktikk og operasjoner. Han leder en tverrfaglig arbeidsgruppe som samler inn og vurderer observasjoner fra krigen for å bidra til utvikling av Hæren. Arbeidsgruppens fokus har vært på ukrainsk stridsteknikk og taktikk, men også bruk av teknologi.

DIIA – 20 MILLIONER SENSORER

Teknologi som mange allerede brukte i Ukraina har fått nye bruksområder under krigen. Et eksempel er appen Diia som

brukes av cirka halvparten av befolkningen; over 20 millioner ukrainere. De kjenner den godt, ingen trenger opplæring og resultatet kommer hurtig.

Diia er en webportal som kommuniserer mellom stat og person og ligner på norske Altinn. Den har tofaktor-autentisering, noe som gjør at Russland ikke kan sende falske meldinger.

I appen kan man melde inn huller i veien med bilder og presis stedsangivelse. Denne geo-taggingen har gjort det mulig for hvem som helst å rapportere inn observasjoner på russiske styrker og mistenkelige personer med bilder og videoer. All data aggregeres i en database hos den ukrainske etterretningstjenesten. Appen har dermed gitt betydelig effekt med 20 millioner sensorer over hele landet. Den har også blitt oppdatert med andre funksjoner. Det finnes lister over ledige

stillinger for arbeidsløse ukrainere, en portal for utbetaling av pengestøtte til flyktninger og internt fordrevne og undervisningsmateriale for barn som ikke kan gå på skolen.

NY TEKNOLOGI OG BRUKSOMRÅDER

Behovene som identifiseres av soldater på bakken er knyttet til ønsket om å få en fordel overfor motstanderen som også har utviklet og tatt i bruk ny teknologi i løpet av krigen.

– Teknologien har fungert som en styrkemultiplikator. Dette gjelder for begge parter, men kanskje særlig for Ukraina, som har klart å utligne noe av forskjellen knyttet til størrelse og ildkraft. Det ser også ut til at de har klart å ha et relativt høyere tempo innen utvikling og implementering av teknologi.

– Ukrainerne har evnet å finne nye

bruksområder for apper og webportaler befolkningen allerede bruker. Dette har tilsynelatende gitt stor effekt, spesielt innen etterretning, informasjon og til dels ildledning, forteller Elden.

MÅ GI ØKT EFFEKT

Eksisterende teknologi tas i bruk på nye måter, for å få mer eller andre typer effekt.

– Det handler om både kostnadseffektivitet og virkningseffektivitet. Kostnadseffektivitet handler om å få mest mulig effekt av minst mulig innsats. Virkningseffektivitet handler om å oppnå det beste resultatet. Hvis teknologien øker effekten, kan vi si at den fungerer som en styrkemultiplikator.

– Teknologien må også gi økt nettoeffekt, som betyr at den i minst mulig grad reduserer effekten på andre områder. Hvis for eksempel det å operere et sambandsystem er så vanskelig at det tar oppmerksomheten bort fra andre prosesser, kan teknologien bidra til redusert og ikke økt nettoeffekt, forklarer Elden.

MILITÆR UBER

GIS Arta (Geographic Information system of Artillery) er basert på ideen bak Uber og gjør det mulig for artilleriskyts og andre effektorer å hente mål fra en «sky». Sensorer, ildledere, OP-er, patruljer osv. kan dele presise observasjoner av fiendtlige mål gjennom et kryptert nettverk. Observasjoner fra andre apper som Diia og Telegram legges også sannsynligvis inn.

Observasjonene legges inn i et digitalt kart som deles i sanntid. Kommandoplassene kan umiddelbart etter et mål dukker opp beslutte å engasjere det og ildordren sendes til en effektor. Flere effektorer kan også engasjere samme mål (joint strike capability). Denne typen ildledning gir gode muligheter for spredt gruppering av skyts, et behov som tidlig ble identifisert fra ukrainsk side.

– GIS Arta gir økt evne til å slå fienden, men også til å prioritere mål, prioritere bruk av kritisk og kostbar ammunisjon og velge mellom ulike effektorer. Systemet gir sannsynligvis også mindre risiko for sivile tap, sier oberstløytnant Erik Elden.

ANDRE APPER OG WEBPORTALER

eVorog: Observasjoner av russiske styrker kan meldes inn på Telegram, hvor ukrainske myndigheter har en egen chatbot kalt eVorog. Etter å ha verifisert at avsenderen ikke er russisk, spør chatboten om eksakt posisjon på observasjonen og bilde/video. Informasjonen blir så sendt til det ukrainske forsvaret.

«Air Alert»: Appen ble utviklet av det ukrainske selskapet Ajax systems på én dag. Den gir en varseling på telefonen når flyalarmen går, selv om telefonen er lydløs/hvilemodus.

Clearview AI: Software for ansiktsgjenkjenning brukes til å

identifisere døde russiske soldater. Ukrainske myndigheter informerer slektningene i Russland for å skape en mer realistisk oppfatning i Russland hva angår russiske tap.

Det finnes også portaler hvor man kan rapportere inn krigsforbrytelser, organisere demonstrasjoner, melde seg som frivillig i en fremmedkrigeravdeling, melde seg frivillig til cyberkrigføring i ulike hackergrupper eller finne husrom på flukt. Det finnes og apper som linker sammen lastebileiere med folk som ønsker å transportere mat og bistå med humanitær hjelp.

STØRRE RELEVANS

Hvordan har krigen i Ukraina påvirket deg og den rollen du har i HV?

TEKST OG FOTO: Nicolai Holth og Karen Gjetrang

HV-soldat, Victor Rodvang fra Akershus heimevernsdistrikt HV-02

– Jeg er ikke veldig bevandret i hva som skjer i verdensbildet, men jeg er jo kjent med krigen i Ukraina. Jeg vil ikke si at det påvirker min rolle i Heimevernet på noen spesiell måte utenom

at jeg akkurat nå står på vakt i havna og passer på hangarskipet USS Gerald R. Ford som er på besøk fra USA. Med tanke på min posisjon nå, er det fint å vite at vi har mange kampfly klare rett utenfor Oslo. Det er betryggende å se at vi har en slik stormakt som er klare for å støtte oss i en eventuell krigssituasjon.

Områdesjef, kaptein André Neergaard fra Akershus heimevernsdistrikt HV-02

– Jeg vil si at krigen gir et spesielt bakteppe for jobben Heimevernet gjør. Da vi hadde trening i fjor, var det mye tanker og refleksjoner blant soldatene. Vi brukte derfor en del tid på å prate om det. Dette var mye fordi vi synes det

er viktig å tydeliggjøre hvor viktig det er at vi trener overfor soldatene våre. For å bruke noe negativt til noe positivt, så det ble en veldig god samtale rundt det å være i Heimevernet og jobben vi gjør. Jeg tror mange av soldatene tok med seg noe positivt fra den trainingen, og kanskje fikk reflektert litt over hvorfor vi gjør det vi gjør.

Distriktssjef for Akershus heimevernsdistrikt HV-02, oberst Kai Morkestrand

– Krigen i Ukraina har påvirket distriktet på samme måte som det har påvirket resten av Heimevernet ved at vi stiller instruktører og andre ressurser til opptrening av ukrainske soldater i England og i Trøndelag. Da jeg var

inne på den første områdetreningen som distriktssjef i september 2022, kunne jeg umiddelbart merke en stemningsendring. Det var ikke vanskelig å relatere behovet og verdien av å være inne til trening og det å ha et heimevern. Folk ser en større relevans i dag enn det man gjorde for et par år tilbake når man nå ser situasjonen i Ukraina.

Sjef Heimevernet, generalmajor Frode Ommundsen

– Jeg tror krigen i Ukraina har påvirket oss alle. Det er helt utrolig at vi i 2023 står i den situasjonen vi gjør. Krigen har en innvirkning på Heimevernet fordi det påvirker alle.

– Vi får erfaringer og ser en ny måte å krige

på som både bruker det nye og det gamle. Vi ser at krigen fortsatt er en kamp som tar oss til skyttergraver med store tapstall.

– Krigen har absolutt påvirket meg personlig. Når vi trener ukrainere, donerer materiell, behandler skadde på våre sykehus og vi snakker om det hver eneste dag så det blir veldig nært.

NY MOTIVASJON

Krigen i Ukraina har ført til økte søkertall i mange av Heimevernets innsatsstyrker.

TEKST: Rune Haarstad FOTO: Tore Ellingsen

En «9-8 runde» til Heimevernets 12 innsatsstyrker forteller at det er økt interesse og økte søkertall for innsatsstyrkene.

– Det er klart jeg er preget av situasjonen i Ukraina når jeg nå søker meg til innsatsstyrken, forteller Signe Broen Kongsvik.

Hun var nettopp på opptak hos innsatsstyrke Rype i Trøndelag.

– Når vi sammenligner søkertall før og etter invasjonen av Ukraina ser vi en økning i interessen, forteller kaptein og nestkommanderende i Rype, Even Husby.

– Dette uten at det er gjennomført nevneverdige rekrutteringstiltak fra vår side.

VIL IKKE STÅ PÅ UTSIDEN

Audun Nilssen i innsatsstyrke Gunnerside i Telemark og Bus-

kerud heimevernsdistrikt 03 er en av dem som nå har børstet støvet av uniformen og søkt seg tilbake til innsatsstyrken – etter en pause.

Han har stått over bursdager og gått glipp av barnas første skritt for å være med på det som var mulig i HV.

– Høsten 2021 valgte jeg å terminere kontrakten. Det var på ingen måter en enkel avgjørelse å ta. Mine kolleger i Forsvaret gjennom alle disse årene har satt dype spor. Jeg vil ofre mye for å være der for dem, forteller Audun.

Etter hvert ble Audun mer og mer rastløs.

– Da Russland invaderte Ukraina, hadde jeg mange gode samtaler med kona, ungene og medsoldater i samme situasjon. Vi ble enige om at det ikke var tiden for å stå utenfor. Troppssjefen min, sjef Gunnerside og soldatene tok imot meg med åpne armer.

– Nå føler jeg at tiden jeg benytter i Gunnerside er viktigere enn noe annet. Min kunnskap og erfaring kan forhåpentligvis komme andre til nytte.

FLERE VOKSNE SØKERE

Even Husby fra innsatsstyrke Rype kan fortelle om en endret søkermasse.

– Nå opplever vi et stort spenn i alder på de som søker, fra eldste på 61 år til yngste på 19 år, forteller han.

– Vi får inn flere 40+ som søker og som ofte ikke er styrkedisponert annet sted i Heimevernet. På opptak nå i vår hadde vi flere søkere som ikke har tjenestegjort i Forsvaret siden 90-tallet. De søker på bakgrunn av endringen i den sikkerhetspolitiske situasjonen og ønsker å melde seg til tjeneste for nasjonen, forklarer kaptein Husby.

Ikke alle innsatsstyrkene kan rapporterte om økt søkertall – men begrunnelsene til søkerne går igjen.

– Hos innsatsstyrke Ida & Lyra i Finnmark heimevernsdistrikt 17 kan vi ikke melde om at det er nevneverdig økning i søkertall, men noen av de som søker oppgir at de har fått mer behov for å bidra til egensikkerheten og ønsker å gjøre mer for landet, forteller sjef major Eivind Kvernmo.

Hos innsatsstyrke Claymore er de også usikker på om de har reell økning.

– Men mange virker mer bevisst og mange nevner verdenssituasjon som grunn for at de søker, sier Steinar André Lund fra innsatskommandoen hos innsatsstyrken i Nord- Hålogaland heimevernsdistrikt 16.

OPPTAK

Bildene er fra et opptak i sommer for innsatsstyrkene Osprey og Varg.

FORSVARER LANDET FRIVILLIG

Søkertallet i det svenske heimevernet økte med 1000 prosent i fjor. Det var de ikke forberedt på.

TEKST OG FOTO: Helene Sofie Thorikildsen

I det første nummeret av Heimevernsbladet i 2022 ble det skrevet at flere svenske soldater ble sendt for å forsterke den strategisk viktige øya Gotland. Dette skjedde før Russland angrep Ukraina, men på grunn av den spente sikkerhetssituasjonen trappet svenske myndigheter opp den militære tilstedeværelsen på Gotland. Flere russiske marinefartøy seilte inn i Østersjøen via de danske sundene.

I Sverige er heimevernstjenesten frivillig. Etter den siste tids hendelser har ikke heimevernet i Sverige hatt problemer med å rekruttere nye soldater. Tvert imot. I løpet av noen få måneder var det over 30 000 som meldte seg til tjeneste i det svenske heimevernet. Nå har det gått ett år, og hva har skjedd med alle som søkte?

MELDTE SEG FRIVILLIG

Jesper Eriksson (26) og Anna Palmqvist (30) er to av mange tusen søkere som etter ett år er på sin første øvelse med det svenske heimevernet.

– Ingen av oss hadde førstegangstjeneste da vi søkte oss til heimevernet. Vi fikk to uker med grunnleggende soldatutdanning og deretter ble det spesialisering i fagfeltet, sier Anna.

Begge to har stilling som medic i Sveriges nordligste heimevernsområde; Lapplandsjägerbataljonen i Kiruna.

– Jeg har alltid hatt en interesse for forsvaret. Det gir en ekstra motivasjon. Spesielt nå, sier Jesper.

IKKE FORBEREDT

Interessen for å søke seg til det svenske heimevernet var enorm etter at krigen i Ukraina brøt ut. Bare de første månedene i 2022 var det over 30 000 søknader, og på slutten året hadde søkertallet steget med 1000 prosent.

– Det store antallet søknader viser stor forsvarsvilje og engasjement. Det er veldig positivt, og dette er mennesker som kjenner på at de vil gjøre en innsats. Når man melder seg starter prosessen med intervju, hvor man etterspør bakgrunn og kunnskap, sier brigader Mattias Ardin, stedfortredende svensk heimevernsjef.

Han legger til at de har tatt inn over tusen søkere nå, og at de kommer til å ta inn enda flere etter hvert. Mange av de som ikke kommer inn i heimevernet får andre stillinger i totalforsvaret.

– Så mange søkere var vi ikke forberedt på og vi måtte finne løsninger for å håndtere mengden, og det var viktig å kommunisere at dette kom til å ta tid. Våre ansatte jobber på spreng for å håndtere søknadene.

I Mälardalen i Sør-Sverige var det flest antall søkere. Der var det ikke mange ledige stillinger, og derfor har det svenske heimevernet rekruttert soldater fra Mälardalen til Kiruna for å fylle strukturen, siden det ikke er like tett befolket i Nord-Sverige.

VIKTIG AVGJØRELSE

– Det svenske heimevernet er frivillig og vi er derfor helt avhengig av frivillige. Det er vår store styrke. Soldatene våre er mennesker fra forskjellig samfunnslag som frivillig tjenestegjør for landet sitt, sier Ardin.

HV-soldat Jesper Eriksson mener det er viktig å tenke seg godt om før man søker seg til heimevernet.

– Du bør ha rett innstilling og god motivasjon for å søke. Det er ikke lek det vi holder på med, legger han til.

– Når man har muligheten til å bidra i krise og krig er det viktig å være forberedt. Man må tenke seg nøye om før man tar den viktige avgjørelsen om å melde seg frivillig, mener Anna Palmqvist.

KRIGEN ER NÆRMERE

Det nye utdanningscenteret i Trøndelag gir ukrainske soldater viktig faglig påfyll.

TEKST: Rune Haarstad FOTO: Kristian Kapelrud

I Trøndelag heimevernsdistrikt 12 (HV-12) gikk praten om taktiske og operasjonelle forhold i Ukraina rundt lunsjbordet som i de fleste andre militære avdelinger. Krigen var noe man bare så på nyhetene helt frem til i januar i år.

NYTT UTDANNINGSSENTER

HV-12 var et av de første distriktene som var med på å lede det norske bidraget til Interflex i Storbritannia. Ikke lenge etter ble det bestemt at Heimevernet skulle gi ukrainere fagutdanning i Norge, valget falt på Trøndelag.

Det var mye som skulle på plass før de første ukrainske soldatene kunne sette beina på norsk jord. Det måtte ansettes ukrainske tolker og norske instruktø-

rer, i tillegg måtte alt av infrastruktur på plass, med alt fra skyttergraver til rom.

GOD STØTTE

Mange har bidratt og det har vært en kollektiv oppgave i Heimevernet med støtte fra grenene og en rekke andre avdelinger i Forsvaret. Men det er ingen tvil om at HV-12 har dratt sin del av lasset.

Planoffiser major Otto Løvland blir omtalt som en premissleverandør, og var blant annet med i sjef Heimevernets plangruppe for oppdraget. Løvland ble den første kompanisjefen for det nye utdanningscenteret.

– Det har først og fremst vært mye

arbeid med hele garnisonen involvert, poengterer han.

– Rekruttering av ukrainske flyktninger som tolker og egen opplæring på våpentyper brukt i Ukraina har vært nye utfordringer for oss.

UKUELIG VILJE

– Staben i HV-12 har vist en ukuelig vilje til å krumme nakken og løse dette oppdraget, i tillegg til skarpe oppdrag og mange andre gjøremål, forteller distriktssjef for HV-12 oberst Jens Christian Junge.

– Målsettingen var å ta imot ukrainerne på en god måte, få dem til å føle seg blant venner og gi dem en solid utdanning. Jeg føler vi har lyktes så langt.

UTDANNING I HV ER VIKTIGERE

Å ha riktige mennesker på riktig sted, med riktig kompetanse har aldri vært viktigere.

TEKST OG FOTO: Karen Gjetrang

Birthe Elvestad er utviklingsoffiser og instruktør ved Heimevernets våpenskole (HVVS). Hun har merket en forskjell hos de som kommer på kurs etter at Russland gikk til angrep på Ukraina.

– De som kommer hit er mer fokusert og mer bevisst. Vi blir mer fokusert på det som går på sikkerhet, forklarer Elvestad.

Under et kurs hun holdt i fjor ble krigen i Ukraina et større tema. Deltakerne ved kurset besto av HV-soldater som har vært lenge i systemet. De kom frem til at alle hadde samme synspunkt på sin rolle i HV dersom det skulle bli krig i Norge.

– Det var unisont hos alle at det de gjorde i det sivile var noe de la bak seg om det skulle bli krig. De har uniformen for å gjøre en innsats for Norge.

Elvestad forteller at krigen i Ukraina setter rollen hun har på HVVS mer i kontekst, og hun blir mer bevisst på at det hun jobber med skal fungere.

– Det er viktig at alle har det utstyret de skal ha. Vi skal vite at vi har riktige mennesker på riktige steder og at alle har riktig utdanning, sier Elvestad.

MER RELEVANT MED UTDANNING

– Som våpenskole er vi involvert i oppdragene som Heimevernet løser som et resultat av krigen i Ukraina, forteller Stein Ove Kvatningen; fungerende nestkommanderende ved HVVS.

Han mener at krigen har gjort det mer relevant for heimeverns-soldatene å delta på kurs og utdanning på skolen.

– Heimevernet har et stort styrketillegg og skulle noe som dette skje i Norge så er det svært relevant at vi har et godt trent heimevern som er over alt.

STØRRE BELASTNING PÅ DE ANSATTE

Det som merkes mest ved HVVS er de rollene de ansatte har fått i forbindelse med initiativene som er satt i gang som følge av krigen.

– Dette kommer oppå alt det andre vi skal løse. Vi har et antall stillinger for å gjøre en jobb, når det kommer noe annet i tillegg så må noen jobbe mer, sier Kvatningen.

Han forteller at de ansatte vil merke belastningen over tid, samtidig som at han er opptatt av at de skal bli godt ivaretatt.

– Personlig tror jeg krigen påvirker alle, fordi den er nær oss. Dette kunne jo skjedd oss også, og det sier bare hvor viktig den jobben Forsvaret gjør er, sier Kvatningen og legger til:

– Vi merker hva som er fokus både i Forsvaret og i Heimevernet. Vi bruker ressurser på dette og det har prioritet, men det går utover andre ting. Det mener jeg er riktig, avslutter major Stein Ove Kvatningen.

VÅPENSKOLEN

Til venstre er Birthe Elvestad som er instruktør og utviklingsoffiser ved Heimevernets våpenskole.

Til høyre er Stein Ove Kvatningen som var fungerende nestkommanderende ved våpenskolen da bildet ble tatt.

KULTUR- BÆRER OG UTVIKLER

HV-skolen, eller rettere sagt Heimevernets våpenskole (HVVS), kunne i juni se tilbake på 75 år som kulturbærer og utvikler – for hele «HV-Norge».

TEKST: Ola K. Christensen FOTO: Nicolai Holth

Noen stikkord for virksomheten: utvikling av troppereglementer og utdanningsprogrammer; kursing av offiserer og spesialister fra inn- og utland; taktiske evalueringer og veiledning av HV-områder, innsatsstyrker og staber; etablering av faglige nettverk; materiellprosjekter på områder som samband, avdelingsvåpen og kjøretøy. Føy også til rollen som Forsvarets kompetansesenter for objektsikkerhet.

«FANTASTISK MAT»

Inntrykkene etter et kursopphold kan være så mange, men slik oppsummerer stabssersjant Hege Mikalsen Duurhuus i Forsvarets logistikkorganisasjon: «Dombås-kursene var svært lærerike og instruktørene og veilederne svært dyktige og engasjerte i faget sitt. Det var gode øvingsforhold og lokaler, hyggelige og hjelpsomme ansatte og sist, men ikke minst fantastisk mat.»

Her følger noen flere betraktninger:

Områdesjef Petter W. Olafsson i Oslo og Akershus HV-distrikt 02:

– MESTERLIG PEDAGOGISK OPPLEGG

– Mitt læringsutbytte av kursene har vært formidabelt. Under trening og øving er det viktig at man tillates å feile, så lenge det ligger læring bak. Det er her jeg mener det pedagogiske opplegget til HVVS er helt uovertruffent. Elevene settes ofte i nye og ukjente situasjoner, men ved læring og gode tilbakemeldinger, både fra medelever på kurset og veileder, sitter man igjen med mestringsfølelse og læring har skjedd. Sammensetningen i gruppene er gode, slik at det ofte er en gruppedynamikk som driver utviklingen av seg selv og det er meget motiverende.

75 ÅR: I juni markerte Heimevernets våpenskole 75-årsjubileum blant annet med å gjenskepe bilde fra åpningen av skolen i 1948.

Redaktør Astrid Kvam Helset i lokalavisa Vigga:

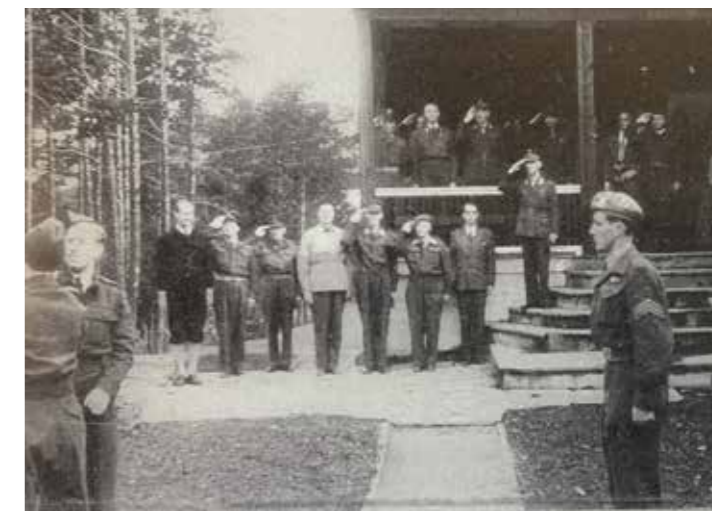
– VI HAR GODT AV Å BLI RISTA LITT I

– Heimevernsskolen har gjennom mange år sørget for en stor tilførsel av både innflyttere og kompetanse til et lite lokalsamfunn. Det har kommet nye impulser og nye ideer, ansatte på HV-skolen har flyttet med seg familiene sine. Dette har vært et pluss for lokalsamfunnet og regionen. Mange familier har blitt boende også etter at arbeidsperioden på HV-skolen var over. HV-skoletilflyttere har betydd mye for Dovre. Det er et stort engasjement innen blant annet idrettsliv og politikken. Her er det mange som er vant til å gå i front og vil at noe skal skje. Det er mange med initiativ og mange som både vil og våger å ta ansvar. Så skal det være sagt at det er ikke alltid «forsvarsmåten» å være på passer sammen med den typiske gudbrandsdøl. Vi har godt av å bli rista litt i.

Tidligere sjefssersjant Guttorm Bentsdal:

GRUNNMUREN HAR STÅTT STØDIG PÅ ARVEN

– Gjennom nesten 20 år fikk jeg god tid til å tenke over særtrekkene ved HV-skolens kultur. Det var en grunnleggende sterk vilje til å utvikle Heimevernet slik at organisasjonen var best mulig rustet til å møte framtidige utfordringer. Grunnmuren sto stødig på arven. Tilnærmingen var imidlertid nøktern og kreativ. HV var vant med lite, men hadde erfart at man kan få mye ut av lite med gode prioriteringer og kloke valg. Tidligere generalinspektør for Heimevernet Mons Olai Haukeland sine ord var fortsatt levende ved HV-skolen: «En HV-mann ser ikke vanskeligheter i enhver oppgave, men en oppgave i enhver vanskelighet».

DEN GODE NABOEN

På grensen mellom Norge og Sverige står det to soldater kledd i grønne uniformer. Flaggene på armene deres er ulike. Det ene er blått og gult og det andre rødt, hvitt og blått.

TEKST: Ingvild Ekrol FOTO: Helene Sofie Thorkildsen

Den norske og svenske heimevernssoldaten har mye til felles. De to landene de skal forsvare på hver sin side av grensa har felles historie, en rekke utkjempede kriger og et samarbeid som går langt tilbake i tid både politisk, økonomisk og kulturelt. Soldatene er en del av den svenske storøvelsen Aurora og den norske øvelsen Polarlys, hvor innsatsstyrke Claymore i Nord-Hålogaland heimevernsdistrikt 16 reiste til Kiruna for å trene med Lapplandsjägerbataljonen.

FELLES FRAMTID

Sjef for operasjoner i Heimevernet, Olav Njøs, kan fortelle at samarbeidet handler om hvordan vi best skal klare å drive operasjoner i framtiden og bedre ivareta felles interesser i nordområdene.

– Det vi ser mer og mer av er at samarbeidet mellom Norge og Sverige utvider seg til å omfatte øvelser, mer operative samtaler og etter hvert vil vi også koordinere planer, forklarer Njøs.

I Kirunas bjørkeskog finner vi denne kvelden i slutten av april helt vanlige menn og kvinner. Men de er også uvanlige i den forstand at de har valgt å legge både tid og krefter i det å forsvare landet sitt. Det er svenske hemvärnssoldater som har meldt seg frivillig, og det er norske innsatsstyrkesoldater som har søkt seg til innsatsstyrke Claymore for å bidra ekstra.

FRIVILLIG

Hans Kristian Severinsen er en av de norske soldatene som har reist over grensa for å trene med svenskene, deriblant Robin Wetterborn. Hans Kristian har vært i innsatsstyrke Claymore i noen år allerede, men for Robin er dette hans første øvelse.

– Det er et godt samarbeid. Og man merker at Hemvärnet her i Sverige er basert på frivillighet. Det er veldig motiverte soldater. De er gjestfrie og hyggelige, oppsummerer Hans Kristian.

Robin sier at mye av grunnen til at han meldte seg frivillig er en følelse av plikt.

– Når vi vet hva som pågår i øst, tenker jeg det er bedre å være forberedt enn å bli tatt på sengen og ikke vite hva man skal gjøre om noe skulle skje. Jeg vil gjerne være med å bidra.

– Heimevernstyrken her har blitt fordoblet siden krigen i Ukraina. Tidligere har det stort sett vært gamle gubber som har sittet i skogen og grillt korv. Nå er det mye større spenn i alder og vi griller ikke like mye korv, smiler Robin.

GOD NABO

Om det å få besøk av nordmenn har Robin kun gode ting å si.

– Alle som har deltatt er trivelige, hjelpsomme og åpne. Det spiller ingen rolle om man er amerikaner, svenske eller nordmann. Det er samme sak.

– Vi er jo naboer og allierte. Vi skal stille opp for hverandre og forsvare hverandre. Vi er mindre enn det fienden er, så da er det bare å innse hvor viktig det er å skape handlingskraft sammen, sier Robin.

Hva tenker du om at Sverige vil inn i NATO?

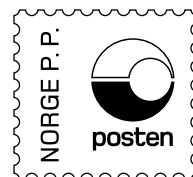
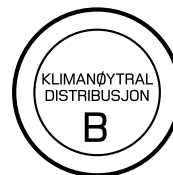
– Vi har vært passive for lenge. Det er bare å se på kjøretøyene våre som er fra 70-tallet. Vi behøver å komme inn i NATO. Vi trenger litt tvang til å ruste opp. Se på HV i Norge, dere har mye nyere utstyr.

– Vi trenger en felles front mot øst. Det er der fienden kommer fra.

Også Hans Kristian er enig i at samtreeningen er nødvendig.

– Det er viktig å trene her i Sverige. Vi får trent i ukjent terreng, for det er jo slik at vi blir veldig godt kjent i Troms der vi vanligvis trener. Men det viktigste av alt er å bygge og opprettholde relasjoner med naboene våre. Det vi gjør her er å utveksle erfaring og se hva vi kan lære av svenskene og motsatt, forklarer Hans Kristian.

Returadresse:
HEIMEVERNSSTABEN
POSTBOKS 393 TERNINGMOEN
2403 ELVERUM

OPERASJON INTERFLEX OG GUNGNE

Vi søker deg som kan bidra i opptrening
av ukrainske soldater i løpet av 2024.
Kan du avse din tid for å bidra i en
meningsfylt og viktig jobb?

*Scan for mer informasjon
eller gå inn på forsvaret.no/heimevernet*

